Nr. 5[illegible] NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, [illegible] Stycznia 1923. Rok XLII.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie Mk	półrocznie Mk	kwartalnie Mk	miesięcznie
W miejscu	„	„	„	5000 Mk
z odnoszeniem do domu	„	„	„	5500 „
W Polsce z przesyłką pocztową	„	„	„	5500 „
W innych państwach	„	„	„	8000 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 200 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopeas i A. Salomonowa), ulica Szczepańska 7 Biuro M. Hupczyca, ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników.

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń. **W Warszawie** Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i Ska ul. Marszałkowska 130; I. Buchweitz, Marszałkowska 120, B. Buchweitz, Fredry 4. T. Pietraszek Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 15, Międzynarodowe biuro ogłoszeń Galerja Luxemburg, J. Librod, Marszałkowska 118; **w Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, Gwarna 19; **w Wilnie** S. Jutan, Niemiecka 4, Jankowski-Grabowski Wielka 96; **we Lwowie** St. Sokołowski, biuro dzienników H. Buchstab, M. Brück; **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeige-Ges. „Ifra", Wollzeile 12, „Inges", Franz-Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 2 0·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 4 0 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 6 0 — od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 8 0·— od wiersza. Na pierwszej stronie 1 00 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 100 Mk od słowa, dla poszukujących pracy Mk. — Zamiejscowe ogłoszenia **50% drożej. — Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

Okupacja zagłębia Ruhr a polityka niemiecka

Okupacja zagłębia Ruhr wywołała najsilniejszy odruch nacjonalistyczno-monarchiczny w Bawarji, która od początku przewrotu jest ostoją monarchizmu. Tym razem wystąpili na widownię socjaliści w Monachjum, których przywódca Hittler utrzymuje bliskie stosunki z Ludendorffem. Narodowi socjaliści postanowili urządzić wielkie manifestacje, na które jednakże rząd bawarski postanowił odmówić zezwolenia. Przedstawiciel rządu zawiadomił o tem Hittlera, który w odpowiedzi wystąpił z groźbami i oświadczył. że »fala krwi zaleje kraj cały«.

Minister spraw wewnętrznych pod grozą tych słów zaprosił Hittlera do siebie na konferencję. Ale Hittler odmówił osobistego stawienia się i wysłał na konferencję dwóch członków swojego stronnictwa, którzy wobec ministra... powtórzyli groźbę Hittlera. Na to ultimatum narodowych socjalistów odpowiedział rząd ogłoszeniem stanu wyjątkowego za poradą berlińskiego rządu Rzeszy.

Rząd bawarski zdobył się tedy na energję, ale bardzo krótkotrwałą. Wprawdzie na mocy stanu wyjątkowego zostały zabronione wszelkie manifestacje, mimo to, po gołosłownem zapewnieniu Hittlera, że nie zamierza on wykonać żadnego zamachu, rząd bawarski zezwolił na odbycie kongresu narodowych socjalistów. Nadto zezwolił rząd, aby z okazji poświęcenia sztandaru odbył się pochód oddziałów szturmowych w liczbie 3.000 ludzi przez ulice miasta. O zamiarach Hittlera świadczy dosadnie następująca wiadomość z miasta Gera pod datą 28 bm.: Wczoraj w pociągu pospiesznym, zdążającym z Lipska do Monachjum, zatrzymano zwolenników Rossbacha, którzy jechali na kongres narodowych socjalistów do Monachjum. **Zatrzymani są to żołnierze w liczbie 373, w tem 40 oficerów. Byli oni uzbrojeni w rewolwery i karabiny, oraz mieli także karabiny maszynowe.** Wielu z nich jechało w uniformach. Transport ten odstawiono z powrotem do Lipska. **W Gera ogłoszono stan oblężenia.**

Po tych bezprzykładnych ustępstwach rządu na rzecz narodowych socjalistów, dążących do wojny z Francją, a wysługujących się nacjonalistom i monarchistom, musiały w Monachjum zajść jakieś doniosłe wypadki, o których nie mamy jednakże wiadomości. Świadczy o tem telegram z Monachjum pod data 28 b. m., donoszący, że dziś popołudniu **rząd bawarski opuścił miasto.** Dotąd niema potwierdzenia tej wiadomości.

Gdy w Bawarji został silnie podniecony ruch odwetowy i monarchistyczny, Berlin wprawdzie krzyczy i grozi, ale zajmuje się w skrytości innemi sprawami. Berlin okazuje skłonność do targów, byle uwolnić zagłębie Ruhr z pod okupacji. Niemcy nawiązały stosunki gospodarcze z Rosją, której odbudowę pragną objąć w w swoje ręce. Szereg wielkich przedsiębiorstw niemieckich już podjął tę akcję w Rosji, a pierwszą rolę grają tu Krupp i Stinnes. A właśnie te przedsiębiorstwa, te wielkie koncerny mają bez wyjątku swoją siedzibę w zagłębiu Ruhr. Okupacja tego zagłębia to odcięcie owych potężnych koncernów od Rosji, to unicestwienie planów niemieckich wobec Rosji. I dlatego Berlin grozi nawet wojną ze względu na usposobienie nacjonalistów, myśli jednakże o ugodzie ze względu na swoje plany wobec Rosji.

Wprawdzie kapitały angielskie współpracują tu z kapitałami niemieckiemi, skutkiem czego część prasy angielskiej występuje za **ewakuacją zagłębia Ruhr,** ale rząd angielski mimo to stoi na stanowisku **neutralnem i powiada,** że Anglja ma czas. To stanowisko Anglji znalazło swój wyraz w obradach komisji reparacyjnej. Oto co donosi »Daily Telegraph«:

Wstrzymanie się od głosowania Bradburego w komisji odszkodowawczej w niczem nie wpłynęło na przyjazny nastrój posiedzenia. Jak zapewniają, delegat angielski przychylił się do opinji komisji, że w danej chwili bezcelowa jest wszelka dyskusja nad kwestją udzielenia Niemcom moratorjum, i że bezsprzecznie Niemcy ponoszą odpowiedzialność zarówno za obecne jak i możliwe w przyszłości wszystkie ujemne następstwa ich polityki w zagłębiu Ruhr.

Oczywiście to stanowisko Anglji musi wpłynąć na Niemców w kierunku pojednawczym, zwłaszcza że Stany Zjednoczone trzymają się tej samej taktyki.

Reasumując te wszystkie wiadomości, należy stwierdzić, że w Niemczech wprawdzie ludność występuje przeciwko Francji, jednakże ten rzekomo jednolity front jest fikcją, ponieważ silne stronnictwa chcą go wyzyskać nie tyle do obrony narodu przed »krzywdą francuską«, jak raczej do przywrócenia monarchji. Zmaganie się monarchistów i nacjonalistów z republikanami nie przyczynia się do wzmocnienia Niemiec.

TARGI I GROŹBY NIEMIECKIE.

»N. W. Journal« donosi, jak twierdzi z kół dyplomatycznych, że Niemcy nieoficjalnie dały do zrozumienia, że **zapłaciłyby 50 miljardów marek w złocie, jeżeli Francuzi opuszczą terytorjum niemieckie.** Z tego samego źródła donosi pismo, że nienaturalny stan, jaki obecnie istnieje między Francją a Niemcami, **nie może trwać długo. W Niemczech z każdym dniem wzrasta podniecenie i wybuch nie jest wykluczony. Naturalnie pociągnąłby on za sobą nowe represje francuskie i mógłby nawet doprowadzić do wypowiedzenia wojny Niemcom.**

FRANCJA ODRZUCA ARBITRAŻ LIGI NARODÓW.

Z Paryża donoszą:

Na Quai d'Orsay oświadczono, że **Francja pod żadnym warunkiem nie zgodzi się na dyskuję w Lidze Narodów na temat kwestji reparacyjnej,** zwłaszcza w jej obecnym stanie. Gdyby Liga Narodów wbrew życzeniu Francji obstawała przy tego rodzaju dyskusji, **Francja natychmiast wycofa się z Ligi Narodów.**

PRZEPROWADZANIE PLANÓW FRANCUSKICH.

Wiedeń, 29 stycznia (PAT). »Nr. Fr. Presse« donosi z Paryża: Jak podają dzienniki, jenerał Weygand i minister Le Trocquer wyjechali wczoraj ponownie do zagłębia Ruhry. Jak podaje »Petit Parisien«, idzie tu o **stworzenie ściślej łączności między rządem francuskim a władzami okupacyjnemi,** celem wykonania planów francuskich. Po powrocie jen. Weygand i Le Trocquer udadzą się do Brukseli, by odbyć tam konferencję z rządem belgijskim o swej misji.

OPTYMISTYCZNY POGLĄD JENERAŁA WEYGANDA.

»N. Fr. Presse« donosi z Paryża: Przybył tu jenerał Weygand i w obecności marszałka Focha złożył sprawozdanie komitetowi ministrów. **Dziś oświadczono w francuskich kołach urzędowych, że jen. Weygand zapatruje się na położenie w zagłębiu Ruhr bardzo optymistycznie.** Zarządzenia planowane trzymane są na razie w tajemnicy. Zdaje się być pewnem, że między Zagłębiem a Niemcami utworzona będzie **linja zamykająca, której celem będzie przeszkodzenie wywozowi węgla.**

POINCARE O ZAJĘCIU RUHRY.

Paryż, 29 stycznia (PAT). Prezydent ministrów Poincare przyjął wczoraj wielu deputowanych, wobec których oświadczył, że położenie w zagłębiu Ruhry **jest zadowalające.** Dalej podkreślił prezydent poprawność stanowiska ludności Francji wobec akcji podjętej przez rząd francuski.

Poincare wskazał następnie **na powagę wydarzeń, rozgrywających się nad granicami Francji** i apelował do jednomyślności narodu francuskiego.

Strajk powszechny na lewym brzegu Renu

Berlin, 29 stycznia (PAT). Z powodu **aresztowania landrata i burmistrza miejscowości Mersch** i zawieszenia ich w urzędowaniu, wybuchł wczoraj w całym obwodzie przemysłowym na lewym brzegu Renu **strajk powszechny,** który objął nietylko wszystkie kopalnie tego obwodu, lecz także i inne warsztaty i przedsiębiorstwa. Koleje i tramwaje nie kursują. Urzędnicy pocztowi i telegraficzni nie pełnią służby. Nawet szkoły są zamknięte.

STRAJKI KOLEJOWE. — ZAJĘCIE DWORCÓW.

Duesseldorf, 29 stycznia (PAT). Strajk kolejowy, **prawie zupełny,** trwa w północnej części zagłębia Ruhry. Kolejarze francuscy zapewniają normalną komunikację. Na południu strajk jest częściowy. **Akty sabotażu mnożą się.** — Wielu sprawców sabotażu **aresztowano** i wydalono. Akty sabotażu w dziedzinie służby telegraficznej, zostały szybko zlikwidowane.

Jak ze źródeł francuskich donoszą, trudności na kolejach w zagłębiu Ruhr i w Nadrenji trwają w dalszym ciągu. Stanowisko funkcjonarjuszów i urzędników jest w dalszym ciągu wrogie dla władz okupacyjnych, w przeciwieństwie do ludności robotniczej. W Trewirze sytuacja jest spokojniejsza, robotnicy wracają częściowo do pracy.

Z Essen donoszą 29 bm.: W ciągu dnia wczorajszego zajęli Francuzi szereg dworców kolejowych. Linja obsadzonych dworców kolejowych na północy i na zachodzie obszaru przemysłowego przebiega przez Luenen, Waltrot, Recklinghausen, Osterfeld-Sued, Oberhausen, Hamborn, Duisburg, Huchfeld-Sued, Grossenbaum, Duesseldorf (dworzec główny), Duesseldorf-Baerendorf. Na południu nie zostały jeszcze operacje ukończone Wczoraj popołudniu obsadzone zostało Luenen-Nord.

KOLEJARZE NIEMIECCY PORZUCILI PRACĘ.

Berlin, 29 stycznia (PAT). »Vossische Zeitung« donosi: Na skutek obsadzenia przez wojsko francuskie głównego dworca w Koblencji, oraz kilku innych dworców, celem dokonania rekwizycji parowozów, **personal niemiecki porzucił pracę.**

OGŁOSZENIE STANU WYJĄTKOWEGO.

Akwizgran, 29 stycznia (PAT). Belgijski jenerał komenderujący ogłasza, iż od dnia dzisiejszego niemiecka policja **podlega władzy okupacyjnej.** Władze wojskowe otrzymały rozkaz użycia broni w razie stawiania przez policjantów oporu. Ogłoszony wczoraj tak zwany **mały stan wyjątkowy** przewiduje na razie ograniczenie przebywania na ulicach w godzinach nocnych oraz wcześniejsze zamykanie domów. — Główny dworzec **obsadzony został przez wojsko.**

WYDALENIE PREZYDENTA POLICJI. — ODCIĘCIE RUHRY.

Akwizgran, 29 stycznia (PAT). Prezydent tutejszej policji otrzymał rozkaz wydalający. O godz. 4 popołudniu przybyło pięciu żołnierzy belgijskich do prezydjum policji, którzy zabrali ze sobą prezydenta i wywieźli o godz 5 popoł. automobilem w niewiadomym kierunku .

Z Essen donoszą:

Wojskowe odcięcie zagłębia Ruhry od reszty Niemiec **jest już całkowicie dokonane.** Kordonu celnego dotychczas jeszcze nie utworzono. Francuzi wypuszczają jeszcze wprawdzie z zagłębia Ruhr pociągi węglowe do Niemiec, przeprowadzają przytem jednakże ostrą kontrolę wagonów.

UTWORZENIE REPUBLIKI NADREŃSKIEJ?

»N. Fr. Presse« donosi z Londynu pod datą 27 bm.: Moguncki korespondent »Daily Express« donosi, że **wydrukowana została już odezwa proklamująca utworzenie republiki nadreńskiej.** Odezwa ta nosi datę 1 lutego br.

Berlin, 29 stycznia (AW). Dzienniki donoszą z Koblencji: Ubiegłej nocy policja z powodu krążących pogłosek o obwołaniu republiki reńskiej zarządziła **liczne środki ochrony.** O północy zebrał się tłum demonstrantów przed redakcją dziennika »Das Rheinland«. Policji nie udało się zabezpieczyć dostatecznie redakcji i tłum wdarł do budynku. W całym lokalu wybito szyby, nagromadzone zaś zapasy rotacyjnego papieru wywleczono na ulicę i rozrzucono. Dokonano również napadu na drukarnię, którą zdemolowano.

WŁOSI W ZAGŁĘBIU RUHR.

Rzym, 28 stycznia (PAT). **Inżynierowie włoscy odjadą do zagłębia Ruhr,** aby nadzorować produkcję węgla.

Rozruchy nacjonalistyczne w Monachjum

Berlin, 29 stycznia (AW). »Tagespresse« donosi z Monachjum, że przyszło tam do **rozruchów nacjonalistycznych.** Grupa nacjonalistów, która dowiedziała się, że komisja ententy przeniosła się z hotelu »Vier Jahreszeiten« do hotelu »Gruenwald«, udała się pod hotel i **wybiła wszystkie szyby hotelowe,** zanim się dowiedziała, że komisja ententy tam się nie znajduje. Wszyscy bawarscy hotelarze oraz związki szynkarskie oświadczyły, że solidaryzują się z bojkotem francuskich i belgijskich towarów, nie będą też przyjmować u siebie gości francuskich i belgijskich. Również kawiarnia »Hungaria« w Monachjum została **zdemolowana,** ponieważ znajdowali się tam francuscy i belgijscy goście.

UCIECZKA ŻYDÓW Z MONACHJUM.

Wiedeń, 29 stycznia (PAT). »Der Morgen« donosi z Monachjum, że wśród tamtejszej ludności żydowskiej **panuje panika** z powodu pogróżek narodowych socjalistów. **Wiele rodzin żydowskich wyjechało z Monachjum.**

Prezydent Rzeczypospolitej zatwierdził wyrok śmierci na Niewiadomskiego

Warszawa, 29 stycznia (AW). Dziś w południe p. prezydent Rzeczypospolitej przesłał w zapieczętowanej kopercie ministerstwu sprawiedliwości akta sądowe w sprawie Niewiadomskiego. Na stronnicy 92 aktu prezydent **własnoręcznie nakreślił rezolucję:**

»Ani w sumieniu, ani w aktach nie znajduję motywów dla zmiany wyroku sądowego«.

W ten sposób wyrok śmierci uprawomocnił się ostatecznie. Termin wykonania wyroku niewiadomy. Skazany ma podobno być przywieziony z więzienia mokotowskiego **do cytadeli.**

TERMIN WYKONANIA WYROKU.

Warszawa, 29 stycznia (Tel. wł.) Wobec zatwierdzenia przez Prezydenta Rzeczypospolitej wyroku na Niewiadomskiego i odesłania aktów do sądu, **wykonanie wyroku nastąpi jutro w godzinach porannych.**

Likwidacja rządu Petruszewicza

Lwów, 29 stycznia (Tel. wł.) »Nowiny Poniedziałkowe« donoszą z Wiednia:

W najbliższym czasie zaprosić ma rząd Petruszewicza działaczy ukraińskich ze wschodniej Małopolski na **ważną konferencję do Wiednia.** Tematem obrad ma być **likwidacja rządu ukraińskiego** w Wiedniu i omówienie warunków **powrotu emigracji ukraińskiej do kraju.** Na konferencję te mają być zaproszeni również **ukraińscy posłowie sejmowi.**

PETRUSZEWICZ PROSI POS. LASOCKIEGO O KONFERENCJĘ.

Lwów, 29 stycznia (Tel. wł.) »Nowiny Poniedziałkowe« dnoszą z Wiednia:

W kołach emigracji ukraińskiej w Wiedniu krąży pogłoska, że dr Petruszewicz prosił pos. polskiego Lasockiego **o konferencję w ważnej sprawie politycznej.**

Podróż prez. Sikorskiego do Krakowa i Zakopanego

Warszawa, 29 stycznia (Tel. wł.) Prezydent ministrów. jen Sikorski wyjeżdża do Krakowa i Zakopanego na trzechdniowy pobyt.

POSIEDZENIA RADY MINISTRÓW.

Warszawa, 29 stycznia (Tel. wł.) W ciągu bieżącego tygodnia odbędą się prawdopodobnie trzy posiedzenia Rady ministrów, na których załatwione będą sprawy, poruszone w expose prezydenta ministrów. Pierwsze posiedzenie odbyło się dziś o godz. 5 popoł. Następne posiedzenie zapowiedziane jest na środę.

Prezydent Rzeczypospolitej o zadaniach rządu

Warszawa, 28 stycznia.

Prezydent Rzeczypospolitej podejmował wczoraj wieczorem w Belwederze rząd w pełnym składzie z prezydentem ministrów jen. Sikorskim na czele. Podczas wieczerzy p. prezydent Rzeczypospolitej wygłosił następujące przemówienie:

»Naród polski, jak uczą dzieje, dążył do oparcia swej organizacji państwowej na wewnętrznym popędzie do doskonałości. Państwo polskie musi być Rzecząpospolitą, ugruntowaną w sercach swych obywateli. Stąd dążenie do ich uszlachetnienia i rozszerzenia wolności. Dziś bardziej niż kiedyindziej nie można pracować dla Polski bez Polski **a przedewszystkiem bez współpracy ze strony całego społeczeństwa. Najcięższym błędem jest przypuszczać, że zło może być odroczone.** Życzę wam panowie, abyście utrzymali się w przekonaniu, że wielkie rzeczy tworzą się z małych. Naprawa Rzeczypospolitej to szereg dobrych ustaw **dobrze i stale wykonanych.** Inicjatywa jest w waszem ręku, a dobre wypełnienie doprowadzi do poszanowania praw i ustaw. Życzę Tobie, Panie Prezydencie i Twojemu rządowi najdłuższego pozostania na obecnem stanowisku i pogłębienia zaufania do was i do waszego programu u całego narodu«.

W odpowiedzi prezydent ministrów podniósł konieczność oparcia realizacji naprawy Rzeczypospolitej na harmonji między głową państwa — prezydentem Rzeczypospolitej — a rządem z jednej strony, a Sejmem i Senatem z drugiej. Wielkiego dzieła pokoju nie można dokonać bez lub przeciw narodowi. Naród polski potrafi dziś wydobyć z siebie ogrom energji twórczej, by dokonać rozpoczętego dzieła. Prezydent ministrów zakończył toastem na cześć prezydenta Rzeczypospolitej, który już w swojem orędziu wskazał na te zadania i tak konsekwentnie do tego celu prowadzi.

Wiceminister Markowski o reformie podatków

Warszawa, 29 stycznia (PAT). Wiceminister skarbu Markowski w wywiadzie z przedstawicielem »Kurjera Porannego« oświadczył między innemi co następuje:

Ministerstwo skarbu pragnie podaki uprościć i podnieść **do stopy przedwojennej.** Nasz system podatkowy oprzeć chcemy na podatkach **bezpośrednich:** gruntowym, budynkowym, przemysłowym, od kapitałów, rent i na dochodowym. Aby podatek **gruntowy** odpowiadał stopie przedwojennej potrzeba **podnieść go 80 razy.** Obecnie wykazuje on 120 marek od morgi, a powinien wynosić 8 do 10 tysięcy marek. To samo dotyczy podatki od budynków. Przed wojną płacili włościanie 1, 2, 3 ruble od chałupy, powinni więc płacić w tym samym stosunku dzisiaj, płacą zaś kilkadziesiąt marek.

Co się tyczy podatków **w miastach,** ludność miejska, utrzymująca się z przemysłu i handlu, pociągnięta będzie do **większych,** niż dziś, świadczeń na rzecz państwa w drodze **podatku przemysłowego,** który całkowicie ma być przerobiony. Opodatkowana będzie nie dochodowość, **ale obroty.** Opodatkowanie będzie wynosić 2 proc. Wreszcie co do **podatku od kapitałów i rent,** to ten większej roli nie gra. Kapitału jest bowiem dzisiaj bardzo mało. Z kolei, co się tyczy **podatku dochodowego,** to ten pobraliśmy po raz pierwszy w roku zeszłym i jako na podatku nowym opierać na nim finansów niepodobna. Utrzymujemy go, lecz stosować będziemy tylko do większych dochodów

Na pytanie, czy rząd przewiduje jakieś środki dla zabezpieczenia pobierania podatków **w zdeprecjonowanej walucie,** wiceminister odpowiedział:

Prosić będziemy Sejm o upoważnienie ministra skarbu albo radę ministrów **do podnoszenia w ciągu roku stawek podatkowych w stosunku do cen zboża.** Wreszcie co się tyczy podatków **pośrednich,** wiceminister oświadczył, że w tej dziedzinie ministerstwo skarbu nie potrzebuje walczyć z tak wielkiemi trudnościami, jak w dziedzinie podatków bezpośrednich. Musimy uzyskać tylko od Sejmu upoważnienie do automatycznego podnoszenia podatków.

Organ ludowców o sytuacji w sejmie

Lwowski organ ludowców „Kurjer Lwowski" w korespondencji warszawskiej, której autorem, kryjącym się pod pseudonimem „Wiktor", jest jeden z wybitnych posłów Piastowców, pisze między innemi o sytuacji, jaka po uchwaleniu votum zaufania dla prez. Sikorskiego wytworzyła się w Sejmie:

Endecy, sprawcy obecnego rozwydrzenia w Sejmie, są mocno skwaszeni. Jasno dziś widzą, że ich taktyka nie prowadzi ani do celu, ani do rządu. Najwybitniejsi ich ludzie wycofują się z polityki czynnej. Dmowski siedzi na wsi i tylko od czasu do czasu przyjeżdża do Warszawy, aby gromić endeków za głupstwa, które popełniają w polityce. Władysław Grabski opuścił obóz endecki, gdy klub endecki oświadczył się przeciw monopolowi tytoniowemu, broniąc interesów fabrykantów tytoniowych mieszanej narodowości. Obecnie p. Władysław Grabski ponoś zaklina się, że zerwał raz na zawsze z prawicą i objął demonstracyjnie tekę ministra skarbu w gabinecie, zaciekle zwalczanym przez endeków.. Ponoś ma się niebawem zupełnie wycofać z czynnej polityki p. Stanisław Grabski i dlatego objął redakcję „Słowa Polskiego". Jednem słowem, na czele endeków zostanie długo sam ks. Lutosławski i wtedy dopiero będziemy mieli „czysto-polską" politykę, bez żadnych „masonowo-liberalnych" domieszek.

„O ileby zróżniczkowanie prawicy stało się faktem politycznym, możnaby mieć pewną nadzieję utworzenia w przyszłości **rządu parlamentarnego.** W przeciwnym razie pozostawałby tylko rząd p. Sikorskiego, który musi być utrzymany aż do chwili, gdy w Sejmie utworzy się grunt pod nowy rząd, oparty na szerszych podstawach. Na razie tego gruntu niema, bo prawica ciągle się jeszcze łudzi, że wzmocni swoje szeregi wchłonięciem „Piasta". **Próżne złudzenia** i daremne czekanie, jak tego zresztą dowodzą wypadki, których chyba dość już było, aby się otrząść z iluzji i zacząć myśleć i działać realnie".

W innej zaś korespondencji pisze tensam korespondent:

„Niech sobie już raz endecy wybiją to z głowy, że stworzą taki rząd, jakiego sobie życzą. Prób przeforsowania swojej koncepcji było już chyba dość, a żadna się nie udała. Nie udał się Zamoyski, nie udał się Morawski, nie udało się zrobić z Sikorskiego premjera do załatania dziury w moście, nie udało się jego obalenie. Czy nie dość ważnych wypadków, aby pozbyć się megalomanji i prób forsowania swojej woli? — Wprawdzie nie wszyscy endecy są takimi abnegatami, jak p. St. Grabski, który się cieszy z tego, że ideologja endecka zwycięża, choć ich ludzie nie rządzą — ale żeby mieć jakąś choćby słabą nadzieję na udział w rządach — to trzeba zmienić taktykę, trzeba

się poprawić. Inaczej p. Głąbiński będzie zawsze głosował z Thonem i Łańcuckim".

Ostatnia część tych wywodów wybitnego przedstawiciela ludowców w Sejmie rzuca pewne świadectwo na szanse utworzenia gabinetu parlamentarnego, ewentualnie na jego charakter, gdyby go istotnie utworzono.

Poseł japoński o Polsce

Japonja okazała wobec Polski, a zwłaszcza wobec naszych uchodźców i dzieci tyle wzruszającej troskliwości i opieki, że zdobyła sobie już temsamem naszą wdzięczność i podbiła nasze serca.

W miejsce posła japońskiego w Warszawie p. Toshitsune Kawakami, który odwołany został do Japonji, objął zastępczo jego stanowisko, w charakterze »chargé d'affaires ad interim« p. Morikazu Ida, dotychczas poseł japoński w Pradze. Udzielił on dłuższej rozmowy przedstawicielowi »Kurjera Polskiego«, wobec którego wyraził się o Polsce i stosunkach polsko-japońskich w sposób następujący:

»Już oddawna interesowałem się waszą piękną ojczyzną. Mianowicie, będąc studentem cesarskiego uniwersytetu w Tokio. Pomimo, że studjowałem prawo, interesowałem się specjalnie historją Polski i pilnie uczęszczałem na wykłady tego przedmiotu, nabierając już wówczas podziwu i uwielbienia dla bohaterskiego narodu polskiego. Wówczas już pragnąłem pracować usilnie nad zbliżeniem się naszych narodów i szczęśliwy jestem, iż mogę obecnie oglądać na własne oczy wyzwolony z kajdan niewoli naród polski i realizować ideę, którą już oddawna żywiłem, jeszcze za dni mej wczesnej młodości. Przypuszczam, że zarówno ze strony rządu, jak i społeczeństwa polskiego, zamiary me znajdą żywe poparcie i przychylny oddźwięk. Pracować będę również gorąco nad wzajemnem poznaniem się naszych narodów, uważając to za najlepszy sposób zbliżenia politycznego. W ten sposób utrwalone zostaną wzajemne sympatje, które wszak istnieją już nie od dziś...«

W dalszym ciągu rozmowy p. Ida stwierdził, **że zawarcie traktatu handlowego między Polską a Japonją** wywarło w społeczeństwie japońskiem jak najlepsze wrażenie. Świadczą o tem głosy prasy japońskiej. Dzienniki japońskie, otrzymane w poselstwie, jednogłośnie stwierdzają doniosłość tego faktu i przychylnie oceniają możliwość zbliżenia ekonomicznego polsko-japońskiego. Ukazały się również artykuły, stwierdzające olbrzymi wzrost wytwórczości przemysłu i handlu polskiego w ostatnich czasach. Są więc wszelkie dane ku temu, aby stosunki ekonomiczne między Polską i Japonją rozwijały się jak najpomyślniej.

Obchód 450 rocznicy urodzin Kopernika

Toruński Komitet obchodu 450 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika ogłasza następujący komunikat:

Oswobodzone z wiekowego ucisku miasto rodzinne wielkiego polskiego astronoma, Mikołaja Kopernika, przygotowuje się do uroczystego obchodu rocznicy urodzin naszego słynnego uczonego w dniu 19 lutego b. r. Wprawdzie musiano ścieśnić szeroko zrazu zakreślone rozmiary z powodu niesprzyjających obecnie okoliczności, jednak Komitet wraz z całem toruńskiem obywatelstwem dokłada wszelkich starań, aby w możliwych ramach złożyć hołd pamięci Kopernika i to w najpodnioślejszym nastroju i w okazałości, na jaką obecnie tylko Toruń się zdobyć może — dołączając swój udział do uroczystości w bieżącym roku planowanych w różnych miastach Polski i w niektórych większych ogniskach nauki w Europie.

Złożony w tym celu Komitet, w skład którego wchodzą przedstawiciele wszystkich sfer Torunia i Pomorza, przy współpracy Rady miejskiej i Magistratu, podzielił się na specjalne Komisje, którym powierzono opracowanie i wykonanie poszczególnych faz programu. — (Komisje: reprezentacyjna, prasowa, dekoracyjna, finansowa, programowa, kwaterunkowa, pochodu, odsłonięcia tablicy, bibljoteki, gospodarcza).

Do wzięcia udziału w obchodzie postanowiono zaprosić między innymi p. Prezydenta państwa i przedstawicieli rządu, Wysokiego Duchowieństwa, najwyższe uczelnie i instytucje naukowe w Polsce, reprezentantów największych miast — zarazem profesorów astronomji uniwersytetu rzymskiego, ferarskiego, padewskiego, bolońskiego, paryskiego i upsalskiego.

Uchwalono program uroczystości:

18-go lutego: Odczyty popularne popołudniowe we wszystkich szkołach i w Dworze Artusa. W pismach miejscowych specjalne artykuły. Wieczorem iluminacja miasta i pomnika. Capstrzyk muzyk wojskowych.

O godzinie 9.30 wieczorem w Dworze Artusa przywitanie gości i koncert spacerowy.

Dnia 19 lutego: O godzinie 10 uroczyste nabożeństwo w kościele św. Jana i kazanie. Pochód do domu Kopernika i odsłonięcie tablicy.

O godzinie 11: Pochód przez miasto i powrót pod pomnik. Przemówienia, wystrzały, bicie dzwonów, hejnał z ratusza, śpiew towarzystw śpiewaczych, składanie wieńców przez delegatów, muzyka.

O godzinie 6: Otwarcie bibljoteki miejskiej im. Kopernika (połączenie bibljoteki miejskiej, słynnej rządowej gimnazjalnej i tutejszego Towarzystwa Naukowego w jedną).

O godzinie 6: Akademja uroczysta z przemówieniem profesora Birkenmajera z Krakowa.

O godzinie 8: Galowe przedstawienie w Teatrze Miejskim z prologiem p. Artura Górskiego.

Po przedstawieniu raut w Dworze Artusa. Poszczególne momenty obchodu będą zdjęte filmowo.

Obywatele Torunia wiedzą, że w tym dniu uroczystym serca i umysły wszystkich Polaków będą z nimi w rodzinnem mieście Mikołaja Kopernika.

Od Administracji

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 30 stycznia.

NOWE CENY GAZU I PRĄDU ELEKTRYCZNEGO. Na wczorajszem posiedzeniu miejskiej komisji gazowo-elektrycznej ustalono nowe ceny. I tak cenę 1 metra sześć. gazu podwyższono na miesiąc styczeń z 760 na 820 mk., zaś na luty na 900 mk. Nowe ceny prądu elektrycznego wynoszą na styczeń dla osób prywatnych 1000 mk. za 1 kilowat-godzinę, dla lokali 2300 mk., dla kin 2000 mk., i dla motorów 800 mk.

NOWA PODWYŻKA CEN MIĘSA, WYROBÓW MASARSKICH I PIECZYWA. Wczoraj wieczorem odbyło się w sali konferencyjnej magistratu posiedzenie komisji cennikowej, na której po przedłożeniu wniosków subkomisji, uchwalono nowy cennik na wyroby masarskie, mięso i pieczywo. Według nowego cennika mięso wołowe podrożało o 8 procent, wieprzowe i wyroby masarskie przeciętnie 10 procent, zaś cena cielęciny pozostała niezmieniona. Pieczywo podrożało o 20 procent. Nowy cennik wejdzie w życie i będzie ogłoszony szczegółowo, po zatwierdzeniu przez województwo. Również po dłuższej dyskusji uchwalono podwyższyć wysokość kar nakładanych za niestosowanie się do cennika i inne przestępstwa, wchodzące w zakres kar administracyjnych. Kary mają być imiennie ogłaszane w prasie.

JUBILEUSZ PROF. K. MORAWSKIEGO. We czwartek 1 lutego o godz. 3'30 odbędzie się w teatrze im. Słowackiego ku uczczeniu półwiekowej pracy literackiej i naukowej prof. K. Morawskiego, uroczyste przedstawienie „Króla Edypa", odegrane pod kierunkiem prof. T. Sinki i prof. M. Boguckiego z muzyką F. Mendelsohna. Słowo wstępne wygłosi J. Przyboś, prolog tłumacza E. Solarski, z udziałem pp. W. Trojanowskiej, prof. Bilińskiego, prof. M. K., J. Ego, Bulicza, Malca, Dobosza, Dańczaka, Mroza i Żelawskiego. Dochód przeznaczony na Two Wzaj. Pom. U. U. J. Ceny miejsc 40 procent zniżone. Kasa teatru już rozpoczęła sprzedaż biletów.

† ZYGMUNT CELICHOWSKI. W Kórniku pod Poznaniem zmarł jeden z najzasłużeńszych historyków i badaczy kultury, długoletni bibljotekarz zbiorów kórnickich hr Zamoyskiego, Zygmunt Celichowski. Urodzony w r. 1846 po ukończeniu gimnazjum św. Marji Magdaleny w Poznaniu, poświęcił się badaniom historyczno-literackim. Był uczestnikiem powstania 1863 r. W ciągu 60 lat pracy ogłosił mnóstwo cennych przyczynków do dziejów Polski porozbiorowej, przygotował wiele wydawnictw źródeł i wchodzi do bibljografji jako jeden z najzasłużeńszych pracowników pióra. Jako bibljotekarz w Kórniku doprowadził cenne zbiory do największego porządku i zabiegami mrówczemi wzbogacił je znacznie. Jakiś czas był właścicielem księgarni w Poznaniu, którą nabył od wdowy po śp. Janie Konstantym Żupańskim, zasłużonym wydawcy poznańskim. Celichowski był członkiem Akademji Umiejętności w Krakowie, a nadto kawalerem krzyża komandorskiego orderu „Odrodzenia Polski".

Z gmachu Akademji Umiejętności w Krakowie powiewa na znak żałoby czarna chorągiew.

BAL RABCZAŃSKI. W niedzielę do sal Starego Teatru podążyły tłumy doborowej publiczności na tradycyjny bal rabczański, z którego dochód przeznaczony jest na utrzymywanie kolonji leczniczej w Rabce dla chorych dzieci. Przy dźwiękach dwóch orkiestr bawiono się do rana, przyczem prócz modnych tańców wznowiono i dawniejsze, jak polonez, mazur itd. Bal rozpoczął się polonezem, w którego pierwszych parach postępowali wraz z paniami z Komitetu wojewoda dr Galecki, dyr. dr Lang, rektor Zoll, jenerał Czikiel, Ledóchowski i Tinc. Zabawa zawdzięczała swoje powodzenie pracy pań komitetowych, a to pp. Zollowej, Ledóchowskiej, Al. Wodzickiej, Langowej, Fr. Potockiej, Dziurzyńskiej i innych. — Tańce prowadził por. Wład. Żurowski.

ŚLEDZTWO W SPRAWIE ARESZTOWANYCH SPRAWCÓW WŁAMANIA W ŚRÓDMIEŚCIU. — Dochodzenia w sprawie sensacyjnego włamania do dwóch składów, a to Banneta, oraz Frankla w Rynku gł., dobiegają końca. Śledztwo ustaliło, że aresztowani nazajutrz po włamaniu Józef Kudłek z Kutna i Aleksander Szynalik z Krakowa są faktycznie sprawcami zuchwałego czynu. Szereg przesłuchanych świadków zeznał obciążająco dla aresztowanych. Również zdjęcia daktyloskopijne wykazują zupełną zgodność z odciskami palców włamywaczy. Aresztowani odmawiają wszelkich zeznań, obawiając się widocznie, by wzajemnie się nie zdradzili, oraz wyczekują na sposobność porozumienia się między sobą, gdyż śledztwo prowadzone jest z każdym z osobna. Wczoraj aresztowała policja jeszcze jednego osobnika silnie podejrzanego o współudział w tem włamaniu. Wszyscy trzej zostaną dziś odstawieni do sądu okręgowego karnego.

NIESUMIENNE SŁUŻĄCE. W ręce policji krakowskiej wpadły wczoraj dwie służące Apolonja Stanowska, lat 18 i Marja Lisówna, lat 16, obie z Tarnowa. Aresztowane zbiegły do Krakowa po dokonaniu kradzieży na szkodę służbodawców w Tarnowie i tu na podstawie podrobionych dokumentów wstąpiły do służby.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

ZAKOŃCZENIE PÓŁROCZA W SZKOŁACH. Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego komunikuje, że rozdanie świadectw za I półrocze roku szkolnego 1922-23 odbędzie się po skończonej nauce w dniu 31 bm., zaś nauka w drugiem półroczu rozpocznie się 1 lutego br. o godz. 8 rano.

OTWARCIE KURSU PISARSKIEGO dla gmin wiejskich odroczył Wydział Samorządowy na dzień 15 marca br. Dalsze podania można wnosić za pośrednictwem Wydziału powiatowego do końca lutego br.

Z TOW. METAPSYCHICZNEGO. Odczyt p. dra St. Colonna Walewskiego pt. „Nowoczesna nekromancja" odbędzie się 31 bm. we środę o godz. 7 w auli gimn. matem. przyr. przy ul. Studenckiej 12 Wstęp dla członków Tow. bezpłatny, dla gości 300 mk.

Z kraju i ze świata

LIST RODZINY ŚP. NARUTOWICZA DO PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ ma treść następującą:

„Słowa pokoju i przebaczenia miał na ustach pierwszy Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, śp. Gabrjel Narutowicz, podczas krótkiego swego urzędowania, prawie aż do zgonu. I my, Jego najbliżsi, sądzimy że najlepiej uczcimy pamięć Zmarłego, usiłując zdobyć się na podobny spokój, nawet przy bolesnej myśli o bezlitosnym i nieopatrznym Jego mordercy. Więc, jeżeli Pan, czcigodny Panie Prezydencie, przy rozważaniu wyroku śmierci, wydanego na Eligjusza Niewiadomskiego, wogóle będzie brał pod uwagę uczucia rodziny, to prosimy Go o przyjęcie do swej łaskawej wiadomości, że my zemsty w sercach nie żywimy i krwi Niewiadomskiego nie pragniemy".

PROTEST URZĘDNIKÓW POCZTOWYCH. Urzędnicy głównej stacji telegrafów państwowych w Warszawie zwołali zebranie w sprawie uchwalenia protestu przeciw zamierzonemu powiększeniu przez ministerstwo poczt i telegrafów godzin pracy przy jednoczesnem zmniejszeniu personalu. Urzędnicy domagali się zastosowania dla nich tych samych warunków pracy, jakie posiadają urzędnicy państwowi, podczas gdy według nowych systemów pracy liczba godzin pracy w porze letniej ma wynosić 50 godzin tygodniowo.

MIANOWANIE W ZARZĄDZIE POCZT. Prezydent Rzeczypospolitej mianował dnia 18 bm. inż. K. Zajdlera prezesem dyrekcji warszawskiej poczt i telegrafów. Do stanowiska tego przywiązany jest IV. stopień służbowy.

ZGON ARTYSTY-MALARZA. Z Warszawy donoszą 27 bm.:

Jan **Rembowski**, znany artysta-malarz i rzeźbiarz, zmarł wczoraj rano po dłuższej chorobie. Rembowski zajmował wybitne stanowisko w naszym świecie plastycznym i śmierć jego jest wielką stratą dla sztuki polskiej.

KURSA CENTRALNEGO ZWIĄZKU KÓŁEK ROLNICZYCH. Dnia 15 lutego b. r. rozpoczynają się: kurs uzupełniający uniwersytetu ludowego (u. o Polsce, samorządzie i organizacji rolnictwa), kurs hodowlany dla pracowników związków kontroli obor i związków hodowlanych, oraz kurs dla pracowników Kół młodzieży wiejskiej.

Zapisy przyjmuje C. Z. K. R. (Tamka Nr 1 w Warszawie).

WYROK ŚMIERCI. Z Warszawy donoszą 28 bm. W sprawie o sprzeniewierzenie funduszów skarbowych, okręgowy sąd wojskowy wydał wczoraj po północy wyrok, skazujący ppor., oficera gospodarczego, Henryka Aukrcisteina, na karę śmierci przez rozstrzelanie.

O SANACJĘ STOSUNKÓW ADMINISTRACYJNYCH NA KRESACH. Z Warszawy donoszą: Zapowiedziany oddawna wyjazd starostów na kresy celem sanacji najbardziej zaniedbanych stosunków administracyjnych, nastąpi niedługo. Delegowani będą na kresy starostowie, obdarzeni najwybitniejszemi zdolnościami administracyjnemi. Delegowanie starostów będzie miało charakter przymusowy, gdyż mianowany nie będzie się mógł od wyjazdu na kresy wymówić. Czas trwania delegacji wynosić będzie pół roku. Oprócz pensji starostowie otrzymają specjalny dodatek. Delegowanie starostów ma na celu sanację stosunków administracyjnych na kresach tak wschodnich jak i zachodnich.

ARESZTOWANIE KOMUNISTÓW. Policja polityczna okręgu łódzkiego natrafiła na ślad organizacji komunistycznej w Kole. Specjalne organy wysłane z Łodzi, dokonały szeregu rewizyj, podczas których znaleziono wiele materjału obciążającego. Aresztowano właściciela apteki, Piotra Wojciechowskiego, byłego komisarza bolszewickiego w Omsku, oraz niejakiego Michała Skonieńskiego, który, będąc od trzech lat płatnym funkcjonarjuszem komunistycznej partji robotniczej polskiej, operował w powiatach: koneckim, kolskim i kutnowskim. Aresztowanych sprowadzono do Łodzi, gdzie przeprowadzono wstępne dochodzenie, poczem odstawiono ich do Kalisza. Sprawę oddano prokuratorowi kaliskiego sądu okręgowego.

SZPIEGI W OBOZIE INTERNOWANYCH. W obozie internowanych w Strzałkowie, gdzie przebywają internowani Ukraińcy byłych armij Petruszewicza, Bałachowicza, Wyszywanego, oraz internowani innych narodowości, policja polityczna okręgu łódzkiego wykryła fałszerzy dokumentów władz administracyjnych, oraz kilka podrobionych pieczęci. Wspomniane dokumenty ułatwiały akcję szpiegowską na rzecz bolszewików. W sprawie tej aresztowano szereg osób, oraz zawiadomiono prokuratora sądu okręgowego w Kaliszu.

KATASTROFY KOLEJOWE. Piotrkowski „Dz. narodowy" donosi, że onegdaj na linji Koluszki—Piotrków najechał manewrujący parowóz na wagon pocztowy i rozbił go. Ciężko ranny został urzędnik pocztowy.

Sosnowiecka „Iskra" donosi, że we wtorek ubiegły o godz. 4 rano pociąg towarowy wykoleił się na zwrotnicy podczas wjeżdżania na stację Miechów. Zabity pomocnik maszynisty Feliks Sietrecki, ciężko ranny konduktor Ludwik Krzywdziński i palacz Teofil Pietrzak. Parowóz i 16 wagonów wykolejonych i uszkodzonych.

WYKRYCIE SKŁADU BRONI. Dziennik łódzki „Rozwój" donosi, że w Tomaszowie Mazowieckim w kamienicy przy ulicy Kaliskiej l. 21, należącej do niejakiego Moszka Nadelweisa, wykryto dnia 18 bm. magazyn broni, składający się z 23 karabinów w dobrym stanie, 5.000 naboi, oraz jeden granat ręczny.

WYKRYCIE SZAJKI ZŁODZIEI KOLEJOWYCH W PIOTRKOWIE. W dniu 21 bm. okradziony został na stacji w Piotrkowie wagon z wełną, sprowadzoną z Francji dla Łodzi. Dzięki energicznej akcji funkcjonarjuszy policji, w kilka godzin po otrzymaniu doniesienia o kradzieży aresztowano sprawców i łup im odebrano. Znaczną część wełny znaleziono ukrytą u funkcjonarjusza kolejowego St. Millera, lat 43, zamieszkałego w pobliżu stacji towarowej. Za współudział w kradzieży aresztowano nadto żonę Millera oraz dwóch robotników: Witkowskiego i Michalaka. Znalezioną wełnę w ilości 284 kg., wartości przeszło 21 milj. oddano do magazynu kolejowego.

ARESZTOWANIE SZAJKI ZŁODZIEI KOLEJOWYCH. Z Przemyśla donoszą: Tutejsza ekspozytura policji państwowej wpadła onegdaj na trop wielkiej szajki złodziei kolejowych. Wszyscy członkowie tej szajki zostali już aresztowani i odstawieni do sądu okręgowego w Przemyślu. Rabusie ci operowali na linji Przemyśl—Medyka, oraz Przemyśl—Żurawica, gdzie rozbijali i okradali wagony kolejowe. Wartość skradzionych towarów dochodzi do kilkudziesięciu miljonów marek.

KRWAWY DRAMAT. Przodownik powiatowej komendy policji państwowej w Grodnie, Antoni Sadowski, przyszedł do biura komendy, gdzie wystrzałem z rewolweru w głowę zabił na miejscu urzędniczkę, maszynistkę tej komendy, Leonję Mackiewiczównę. Następnie zabójca strzelił do siebie i upadł ciężko ranny. Sadowskiego przewieziono do szpitala miejskiego, gdzie, nie odzyskawszy przytomności, życie zakończył. Tragedja rozegrała się na tle romantycznem.

TYMCZ. WYDZ. SAMORZ. NIE BĘDZIE ZNIESIONY. „Gazeta Lwowska" donosi, że wiadomość „Słowa Polskiego", jakoby Tymcz. Wydział Samorządowy miał być zniesiony, jest nieprawdziwa, zaprzeczył jej mianowicie kategorycznie prezes T. W. S. sen. Kędzior.

FAŁSZOWANIE BANDEROL TYTONIOWYCH. Onegdaj posterunkowy policji zaaresztował w ul. Rutowskiego we Lwowie niejakiego Adrjana Sedelnikowa, sprzedającego przechodniom tytoń w paczkach monopolowych po cenie niższej od monopolowej. Aresztowanego odprowadzono na policję i tu okazało się, że opakowanie i banderole są sfałszowane a wewnątrz zamiast tytoniu znajduje się jakieś zgniłe siano. Istnieje przypuszczenie, że puszczono znowu w ruch jakąś nową tajną „fabrykę" fałszywych banderol tytoniowych.

SZMUGIEL TYTONIU DO CZECH. W dniu wczorajszym policja lwowska przeprowadziła rewizję w gmachu Skarbka przy ulicy Rutowskiego w mieszkaniu Sary Klarsfeld, żony kupca lwowskiego i wykryła ukrytą znaczną ilość tytoniu. Wobec tego zarządzono ścisłą rewizję w całym gmachu, która dała wprost nieoczekiwane rezultaty. Z mieszkań, piwnic i innych zakamarków, należących do lokatorów tego domu, wydobyto około pół wagona tytoniu rumuńskiego i holenderskiego przeróżnych sort.

W związku z tą sprawą aresztowano dotychczas ośm osób, w tem Sarę Klarsfeld. W śledztwie wstępnem zdołano ustalić, że tytoń ten nielegalną drogą sprowadzano z Rumunji, a następnie bez uiszczenia należnych państwu opłat szmuglowano przez tak zwaną zieloną granicę, przeważnie do Czech. W aferę tę są wmieszani również dwaj kupcy warszawscy, których rola nie jest jeszcze należycie wyświetlona.

OTWARCIE WYSTAWY PRZEMYSŁOWEJ W KATOWICACH odbyło się w niedzielę o godz. 11 rano. Z powodu braku hali, wystawa mieści się w kilku punktach miasta.

ARCYKS. FRYDERYK PRZEGRAŁ PROCES. Austrjacki arcyksiążę Fryderyk, procesujący się z rządem czechosłowackim o należące do niego uprzednio domeny, przegrał proces. Sąd orzekł, iż wyrok w sprawie domen może być oparty jedynie na konstytucji republiki czesko-słowackiej.

BYŁY CESARZ WILHELM W SEPARACJI. „Neue Freie Presse" donosi z Londynu: Korespondent „Evening News" donosi z Doorn: Małżeństwo b. cesarza Wilhelma nie jest szczęśliwe. Faktycznie nastąpiła już separacja. Małżonkowie mieszkają w oddzielonych od siebie skrzydłach zamku. Z otoczenia byłego cesarza zapewniają, że usposobienie jego tak się w ostatnim czasie zmieniło, że trudno z nim wytrzymać.

NANSEN W MOSKWIE. Na cześć przybyłego do Moskwy dra Nansena liczne organizacje publiczne urządziły bankiety. Nansenowi, obecnemu na przedstawieniu w Teatrze Wielkim, publiczność zgotowała gorącą owację.

PROGNOZA NA WTOREK. Przeważnie pochmurno, miejscami opady. Temperatura w pobliżu 0, umiarkowane wiatry zachodnie.

GODZINY PRZYJĘĆ U PREZYDENTA MINISTRÓW. Prezes Rady ministrów, jen. Władysław Sikorski udziela posłuchań we wtorki i piątki od godziny 9 do 12 w pałacu Rady ministrów. Zgłoszenie przyjmuje sekretarjat najpóźniej w przeddzień posłuchania.

JAKO DAR HONOROWY W 60-TĄ ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO na rzecz Przytuliska weteranów z 1863 r., złożyli uczniowie gimnazjum św. Jacka kwotę 170.000 mk. Na ten sam cel złożyły uczenice I-go prywatnego gimnazjum żeńskiego przy ulicy Wolskiej kwotę 155.000 mk.

— Nr 3 „ZWROTNICY" zawiera treść bogatą i urozmaiconą. W artykule wstępnym pt. „Metafora teraźniejszości" redaktor czasopisma Tadeusz Peiper, porusza jedno z fundamentalnych zagadnień nowej poezji. St. Ign. Witkiewicz daje pierwszą część dramatu pt. „Nowe Wyzwolenie", August Zamoyski dołącza do reprodukcji swoich rzeźb obszerny artykuł, w którym określa swoje stanowisko estetyczne. W. Strzemiński pisze o nowej sztuce rosyjskiej, zwracając szczególną uwagę na Polaka Malewicza, przebywającego w Rosji i odgrywającego wśród tamtejszych nowatorów artystycznych jedną z najwybitniejszych ról. Listy z Paryża Tytusa Czyżewskiego i Dariusa Milhauda (o muzyce) oraz prolekcja twórcy dadaizmu, Tristana Tzary, nigdzie dotąd nie drukowana dopełniają części teoretyczno-krytycznej zeszytu. Część poetycka reprezentowana jest przez futurystów Anatola Sterna, Aleksandra Wata i Brunona Jasieńskiego, oraz nie-futurystów: Artura Marję Swinarskiego i Jana Aldena. Poezję zagraniczną wprowadzają przekłady utworów poety francuskiego B. Cendrarsa i głośnego poety rosyjskiego Wł. Majakowskiego. Zeszyt zdobią liczne reprodukcje.

TEATRY KRAKOWSKIE.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. „Zbójcy" grani będą dzisiaj we czwartek 1 lutego i sobotę 3 lutego. Ze względu na inne sztuki bieżącego repertuaru „Popas Króla Jegomości" wypełniający ciągle jeszcze widownię, grany być może w tym tygodniu tylko raz jeden we środę 31 bm. W próbach pod kierunkiem reż. Jednowskiego najbliższa premjera francuskiej komedji salonowej p. t. „Sławna artystka" (Comedienne). Modna obecnie w Paryżu spółka autorska J. Bousquet i P. Armont zaczerpnęła treści do swej sztuki z interesującego zawsze swą bujną treścią milieu teatralnego i jego gwiazdy pierwszej wielkości. W „Sławnej artystce" obsadę ról głównych tworzą: pp. Bednarzewska, Kossicka, Nowakowski, Kwiatkowski, Niewiarowicz. Premjera w pierwszej połowie lutego.

OPERA I OPERETKA. Wspaniała muzyka Pucciniego zachwycać będzie dziś znów w „Cyganerji". Wystąpią w tej operze pp. Jefimcewa, Jastrzębska, Stępniowski, Romanowski, Mazanek, Isakowicz i Mazurek, tworząc wyborowy zespół solistów, porywający grą i śpiewem. Jutro we środę 31 bm. „Bajadera", która dzięki wybornemu wykonaniu, tryskającemu niewyczerpanym humorem, stała się sensacyjną atrakcją Krakowa. We czwartek 1 lutego wchodzi na repertuar wielka opera D'Alberta „Niziny". Zespół operetkowy przygotowuje najnowszą operetkę amerykańską J. Steppana pt. „Taniec miljardów", która ukaże się w najbliższych dniach.

Z TEATRU „BAGATELA". Dzisiaj i dni następnych wesoła komedja małżeńska „Szyldkretowy grzebień", który cieszy się olbrzymiem powodzeniem dzięki doskonałej grze wszystkich wykonawców z pp. Bruczową, Kozłowską i Nowackim na czele. W sobotę po południu po raz pierwszy po cenach zniżonych głośna sztuka Sudermana „Koniec Sodomy".

WESOŁE NOCE W „BAGATELI". Od soboty dnia 3 lutego odbywać się będą co sobotę i niedzielę „Wesołe noce w „Bagateli" (Teatrzyk literacko-artystyczny). Na program składać się będą sketche, parodje, inscenizowane występy solowe, balet, monologi i piosenki z repertuaru „Qui pro quo" i „Stańczyka" w Warszawie, „Grand Guignolle" w Paryżu i moskiewskiego teatrzyku „Letucza Mysz". Dotychczas współudział przyrzekli: pp. Jaracz Stefan i Buczyńska Helena (teatr Reduta Warszawa), reż. Janusz Jan i Bukojemska (teatr Polski i Mały Warszawa), Freszel Franciszek (baryton Opery warszawskiej), primaballerina N. Nadieżdina, Lili Organowska (b. teatr Miraż w Warszawie). Pozatem biorą udział wybitni artyści wszystkich teatrów krakowskich.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Wtorek, 30 bm.: »Zbójcy«.
Środa, 31 bm.: »Popas Króla Jegomości«.
Czwartek, 1 lutego po poł.: Przedstawienie Koła mił. dram. klas. ku uczczeniu prof. Morawskiego; wieczorem »Zbójcy«.
Piątek, 2 lutego po poł.: »Betleem polskie«; wieczorem »Zabawa w miłość«.
Sobota, 3 lutego: »Zbójcy«.

TEATR OPERA I OPERETKA.

Wtorek, 30 bm.: »Cyganerja«.
Środa, 31 bm.: »Bajadera«.
Czwartek, 1 lutego: »Niziny«.

TEATR »BAGATELA«.

Wtorek, 30 bm.: »Szyldkretowy grzebień«.
Środa, 31 bm.: »Szyldkretowy grzebień«.
Czwartek, 1 lutego: »Szyldkretowy grzebień«.
Piątek, 2 lutego po poł.: »Gobelin«; wieczorem »Szyldkretowy grzebień«.

BALE I ZABAWY.

REDUTA PRASY. Sensacją reduty będzie niezawodny występ sławnego uczonego chińskiego i czarnoksiężnika G-Ral-Skiego, który o północy rozpocznie w osobnym namiocie swą magję, zdradzi niebywałe i niesłychane rzeczy i przepowie każdemu, co tylko kto zechce.

Równocześnie odezwie się trąbka listonoszów, smorków, którzy rozniosą pocztę grafologiczną wszystkim ludziom dobrej woli. Wielki magik operować nadto będzie czarodziejskiem zwierciadłem, pochodzącem z samej Buchary. Kto w lustro zaglądnie, usłyszy telefonem bez drutu z ust głośnego maga całą swą przyszłość i przeszłość. Resztę biletów wstępu na redutę sprzedaje Komitet codziennie w lokalu redakcji „Czasu" od godz. 12—2 i 5—7 po południu. Najnowszy transport masek nadszedł do firmy p. Ziembickiego, pl. Marjacki.

BAL W KASYNIE POWSZECHNEM. Dnia 1 lutego urządza Kasyno Powszechne, Rynek główny 13, bal dla członków. Toalety dla pań wieczorowe lub kostjumy. Orkiestra kolejowa. Początek o godz. 9.

Teatr im. J. Słowackiego

„ZBÓJCY" Schillera. Tragedja w 5 aktach a 9 obrazach.

Najpopularniejsza ze sztuk dramatycznego repertoaru teatrów całego świata, młodzieńcza tragedja Schillerowska, nęciła po wszystkie czasy męską połowę aktorskiego świata grozą tragicznej siły, jaką poeta niemiecki wyposażył demoniczną rolę Franciszka Moora.

Bajronowskie echa romantyzmu, czar tragicznej siły, jaskrawa przy całej swej prostocie konstrukcja tragedji — oto czynniki, które działały nietylko na młodzież, ale i na pokolenia starsze urokiem bohaterskiego porywu, walką uczuć szlachetnych z demonem przewrotnim i zbrodni.

I u nas w Polsce nie było teatru, któryby „Zbójców" nie wystawił, a najwybitniejsi aktorzy polscy, jak. Rychter, Królikowski, Ładnowski, Rapacki, Rygier i Żelazowski próbowali w niej sił swoich i zdobywali teatralne rangi.

Dobrze się więc stało, że dyrekcja teatru im. Słowackiego, po dwudziestoletniej z górą przerwie, wznowiła dla użytku młodszego pokolenia zawsze pełne czaru i żywotności dzieło Schillera.

Z drugiej strony niepodobna wstrzymać się od zapisania wyrazów żalu, że nie przyłożono do tego przedsięwzięcia tak starannej ręki, na jaką ono zasługuje. Nawet w tym zespole, jakim teatr Słowackiego obecnie dysponuje, można było osiągnąć znacznie wyższy rezultat artystyczny.

Rolę Franciszka Moora rozdzielili pomiędzy siebie pp. Miarczyński i Krasnowiecki. Mimo chwalebnego i uznania godnego wysiłku, obaj artyści nie wygrali jej przed publicznością. Jest to rola, wymagająca poza aktorską rutyną, głębszego przygotowania i przemyślenia, rola, w której walory aktorskie mają pole do pełnego ujawnienia się zarówno w całem ujęciu roli, jak w szczegółach. Tego sumiennego studjum, pełnego wypowiedzenia się aktora całą skalą środków, nie można było

stwierdzić u obu artystów, pomimo, że każdy z nich pojął Franciszka inaczej i inaczej przeprowadził. Nad wysiłkiem aktorskim p. Miarczyńskiego górowała rutyna doświadczonego pracownika sceny, widoczna w sprawnych, giętkich ruchach, w sposobie stopniowania dramatycznych akcentów, w pewnych kapitalnych szczegółach, jak np. scenie zamordowania ojca i przejścia do lisiej układności, do brutalnego wybuchu despotyzmu i dumy. Zmatowany głos nie pozwolił jednak p. Miarczyńskiemu w odpowiednich momentach dramatycznych osiągnąć wymaganego wrażenia.

Zasadniczo odmiennem było pojęcie roli przez p. Krasnowieckiego który grał ją na przedstawieniu niedzielnem. Kreacja jego utrzymaną była w linjach nadto miękich i łagodnych, co utrudniało artyście przejścia do wybuchów brutalności, a rozbiegało się zasadniczo z typem roli, nakreślonym tradycją i grą najwybitniejszych tragików. Ale w swem dyskretnem pojęciu w półtonach zawarł artysta dużo czynnika artystycznego, świadomego o kulturze artystycznej utalentowanego pracownika naszej sceny.

Karolem, bohaterskim, uczuciowym, romantycznym, może tylko w ruchach trochę skrępowanym, był p. Bracki. W roli starego hr. Moora zamknął dużo pierwiastku uczuciowego p. Działosz. P. Żmijewska zmagała się z wysiłkiem z rolą Amelji, która powinna była przypaść w udziale p. Pancewiczowej. Bardzo dobry epizod w roli Hermana dał p. Niewiarowicz.

Wystawa i uruchomienie tłumów utrzymane były w ramach wymagań skromnych. **W. Pr.**

I. JUGOSLOWIAŃSKI WIECZÓR LITERACKI.

Jugosłowiański klub akademicki „Slovenski Jug“ w Krakowie zainicjował szereg odczytów z literatury współczesnej Jugosławji na uniwersytecie Jagiellońskim, w których prelegenci tak jugosłowiańscy, jak i polscy, przedstawią obecny stan twórczości duchowej odrodzonej Jugosławji.

Pierwszy wieczór poświęcono poecie nowego pokolenia Jugosłowian, Aleksemu Santićowi, jednemu z twórców dzisiejszej fizjognomji duchowej Słowiańszczyzny południowej, który obok Jovana Dučića i Svetozara Corovića stworzył pewien literacki kierunek, w jakim poszła twórczość SHS lat 90-tych ubiegłego stulecia. Prelekcję o Aleksym Santiću wygłosił publicysta p. Vilim Frančić, charakteryzując stosunki polityczne czasów, na które przypadła działalność jego i rzucając na tło historyczne Hercegowiny sylwetkę duchową autora „Zwycięzcy“.

Po treściwej prelekcji p. Frančića nastąpiła recytacja utworów Santića w przekładzie polskim J. Feldhorna w świetnej interpretacji uczenicy szkoły dramatycznej p. R. Holzerówny. Ostatni utwór pod tytułem „Dzwony wieczorne“, wygłoszone po mistrzowsku, wywarły na licznie zebranej publiczności niezatarte wrażenie.

Następny wieczór poświęcony zostanie Vladimirowi Nazorowi.

Prowizorjum budżetowe

Warszawa, 28 stycznia.

Uchwalone prowizorjum budżetowe, obejmujące pierwszy kwartał b. r., zamyka się sumą 1,159.680 miljonów marek, z czego na kredyty rzeczowe przypada 709.062 miljonów marek, na osobowe 450.000 miljonów marek.

Na kredyty rzeczowe przyznano pomiędzy innemi:

Sejm i Senat 1.206 miljonów marek;
prezydjum Rady ministrów 2.680 miljonów marek;
ministerstwo spraw zagranicznych 11.227 miljonów marek;
ministerstwo spraw wojskowych 293.752 miljonów marek;
ministerstwo spraw wewnętrznych 19.581 miljonów marek;
ministerstwo skarbu 56.370 miljonów marek;
ministerstwo kolei 165.991 miljonów marek;
ministerstwo rolnictwa 18.193 miljonów marek;
ministerstwo wyznań i oświecenia 21.555 miljonów marek;
ministerstwo poczt i telegrafów 12.178 miljonów marek;
ministerstwo robót publicznych 67.254 miljonów marek;
główny urząd ziemski 11.491 miljonów marek.

Pozostałe pozycje obejmują kredyty poniżej 10 miljardów.

Z sum powyższych dokonywanie wydatków nowych i inwestycyjnych nastąpić może tylko za uprzednią zgodą ministra skarbu. Przekroczenie budżetu dopuszczalne jest tylko w razie dalszego wzrostu drożyzny i tylko w granicach 20 procent. Kredyty nowe mogą być otwierane tylko za prawomocną zgodą Sejmu.

Waluta, drożyzna i podatki

Wobec przedstawiciela „Kurjera Warszawskiego“ wypowiedział się marszałek Senatu, p. Wojciech Trąmpczyński, o sanacji finansów naszych w sposób następujący:

Stan waluty na giełdach stoi tylko w luźnym związku ze stanem ogólnej gospodarki państwowej. Nie ulega wątpliwości, że przez złą gospodarkę dotychczasową państwo polskie zasłużyło na zły stan waluty swojej, ale też jednocześnie twierdzę, że więcej jeszcze przyczyniły się do sztucznego jej obniżenia fakty, które godzi się przypomnieć. Podczas dwuletniej walki plebiscytowej Niemcy wydali wiele miljonów na to, aby kurs marki polskiej sztucznie obniżyć. Poprostu co kilka dni sprzedawali kilka lub kilkanaście miljonów marek polskich ze świadomą stratą. Powtóre znowu — sztucznym powodem zniżki kursu marki jest jakiś dziwny pociąg do pesymizmu u Polaków.

Przy każdym objekcie handlowym na giełdzie światowej kurs jest rezultatem prądów zwyżkowych i zniżkowych. Tymczasem u nas prądu zwyżkowego wogóle niema! Ba, nawet P. K. K. P. nader rzadko coś robiła celem utrzymania kursu naszej marki na giełdach.

Były też niewątpliwie realne podstawy zniżki naszej waluty, a mianowicie: niekorzystny bilans płatniczy, a dalej budżet, pokrywany w znacznej części przy pomocy maszyny drukarskiej. Ale, licząc od 1 lipca r. z. do 1 lipca r. b., będziemy mieli niewątpliwie bilans płatniczy **aktywny.** Jeżeli więc tylko zbliżyć zdołamy jakkolwiek dochody i wydatki budżetu do siebie, uzyskamy przez to realną podstawę **do znacznej zwyżki marki.**

Bez takiej bowiem zwyżki **walka cała z drożyzną obecną jest istną walką z wiatrakami,** skoro drożyzna u nas nie jest wywołana większym popytem, niż podażą, ale raczej jedynie spadkiem siły nabywczej marki polskiej. Musimy tedy i możemy rozpocząć energiczną akcję celem podniesienia kursu marki polskiej! Co prawda, szerokie koła społeczeństwa obawiają się naogół takiej zwyżki kursu, ponieważ zwyżka wywołuje zazwyczaj stagnację. Wszelako zapominają jednocześnie, że stagnacja jest objawem tylko przejściowym, o czem świadczą najwymowniej świeże doświadczenia niemieckiej Austrji.

Jeżeli chcemy związać koniec z końcem w budżecie państwowym, musimy przedewszystkiem nauczyć się nakładania **na siebie i energicznego ściągania podatków.** Tymczasem jedno, jak i drugie, szerokie masy ludności uważają dotychczas za wielką krzywdę, tak, że w pierwszym Sejmie tuż przed wyborami stronnictwa nie chciały wcale słuchać o nowych podatkach.

Mam jednakowoż wrażenie, że i w tym Sejmie weźmie górę zasada, iż jedynie te podatki są sprawiedliwe, które płacą inni. Należy się mianowicie obawiać przeciągniętego systemu progresji, który jest zazwyczaj tak unormowany, że wnioskodawcy, oraz ich klasa niemal nic nie płacą.

Na punkcie płacenia podatków wzmagająca się kultura doprowadzi w krótkim przeciągu czasu także Polskę do rzędu narodów cywilizowanych.

Odsłonięcie pomnika ks. Józefa Poniatowskiego

Warszawa, 29 stycznia. (AW). Dnia 3 maja postanowiono dokonać odsłonięcia pomnika ks. Józefa Poniatowskiego. Do komitetu honorowego odsłonięcia zaproszono marszałka Piłsudskiego, marszałka Trąmpczyńskiego i jenerała Sikorskiego. Protektorat nad uroczystością objął Prezydent. — Spodziewany jest przyjazd przedstawiciela Francji jenerała Weyganda.

Udział Targów Wschodnich w jarmarku kijowskim

Lwów, 29 stycznia (AW). Na zaproszenie specjalnego delegata sowieckiej misji handlowej ukraińskiej w Warszawie, **Targi Wschodnie wezmą czynny udział w jarmarku kijowskim,** mając w ten sposób sposobność zapoznać tamtejsze koła interesowane z dotychczasowym wynikiem swojej działalności, w związku z rozwojem całej polskiej wytwórczości. Targi Wschodnie otrzymały również propozycję na urządzenie własnej **placówki propagandowej w Kijowie.** Komitet jarmarku kijowskiego użycza Targom Wschodnim z całą gotowością gościny i daleko idących ułatwień, pragnąc w ten sposób ożywić stosunki handlowe między Polską a Ukrainą. Zgodnie z ogłoszonem przed kilku dniami zapatrywaniem ministerstwa przemysłu i handlu, udział polskich firm w jarmarku kijowskim byłby w interesie ekspanzji przemysłu polskiego **pożądanym.** Nad firmami, któreby w nim partycypować chciały, reprezentacja Targów Wschodnich w Kijowie roztoczyłaby swoją opiekę i zajęłaby się popatrzeniem interesów na tamtejszym terenie.

Zarząd Targów Wschodnich udziela wszelkich potrzebnych w tym celu informacyj przed dniem otwarcia jarmarku w Kijowie tj. przed 15 lutego br.

Represje celne Litwy wobec towarów polskich

Warszawa, 29 stycznia (AW). »Kurjer Polski« w artykule wstępnym omawia sprawę **represyj celnych,** stosowanych przez Litwę kowieńską wobec towarów pochodzenia polskiego, które doszły do tego, że litewskie ministerstwo handlu nałożyło cło **potrójnej wysokości na towary pochodzenia polskiego,** fakturowane w Gdańsku, wyjaśniając przy tem, że jeżeli pobierane obecnie cło potrójne nie zdoła zabić zupełnie importu z Polski to litewskie ministerstwo handlu zarządzi **dalszą podwyżkę.** Mocarstwa zachodnie tymczasem w Genui zgodnie i uroczyście proklamowały przeciwnie Litwinom zasady międzynarodowego obrotu towarowego. Przypuszczać należy, że **mocarstwa zachodnie odpowiednim naciskiem wywołają zmianę tej polityki,** tem bardziej, że kapitał angielski znaczne sumy inwestował na Litwie i nie na rękę mu jest polityka rządu kowieńskiego, **rujnująca kraj także na polu gospodarki.**

Sejm kowieński domaga się połączenia Kłajpedy z Litwą

»Dziennik Gdański« podaje następującą depeszę z Kowna pod datą 27 bm.: Wczoraj wybrane zostało prezydjum Sejmu, do którego weszły wszystkie partje litewskie. Sejm przyjął do wiadomości decyzję komisji niesienia pomocy Małej Litwie i polecił rządowi przeprowadzić **połączenie obszaru kłajpedzkiego z Litwą.**

Rezolucja organizacyj niemieckich w Kłajpedzie

Królewiec, 29 stycznia (PAT). Niemieckie organizacje w Kłajpedzie uchwaliły następującą rezolucję, która została doręczona wysokiemu komisarzowi Petisne:

Podpisane organizacje **protestują przeciw pogwałceniu terytorjum Kłajpedy przez zbrojne bandy, przybyłe z Litwy.** Obecny stan jest dla ludności Kłajpedy nie do wytrzymania. Fakt, że do tej pory zachowywała ona zimną krew i spokój należy zawdzięczać tylko rozsądkowi bezbronnej ludności, która wierzy w przyrzeczenia wysokiego komisarza i do tej pory oczekuje obrony ze strony sojuszników. Obecny rząd w Kłajpedzie, który zagarnął zbrojną ręką władzę w kraju, **naruszył autorytet władz sojuszniczych i nie może być uznany za rząd prawowity.** Ludność Kłajpedy oczekuje, że władze sojusznicze **przywrócą stan prawny i domaga się natychmiastowego usunięcia uzbrojonych band litewskich,** rozwiązania tak zwanej armji kłajpedzkiej, zaprowadzenia pełnej swobody osobistej, wolności zgromadzeń, wolności prasy, wreszcie obrony przeciwko samowolnym aresztowaniom i wydaleniom ze względów politycznych.

Uchwałę podpisali: Izba handlowa, Zjednoczenie rybackie, Związek pracodawców rolnych, Związek pracodawców przemysłu, handlu i rzemiosła, Zjednoczenie zwolenników wolnego miasta Kłajpedy, niemiecko-litewski związek ojczysty, oraz powiaty połągski i heydekrugski.

ZAOSTRZENIE SYTUACJI W KŁAJPEDZIE.

Ryga, 29 stycznia (PAT). Donoszą tutaj z Kłajpedy: Pertraktacje dowódcy powstańców kłajpedzkich z admirałem angielskim **nie dały wyniku.** Pośrednictwo przedstawiciela litewskiego między pełnomocnikami ententy a powstańcami **wywołuje komplikacje.** Francuscy żołnierze budują okopy i **zwożą z okrętów materjał wojenny.**

Rząd powstańczy zajęty jest **organizacją swojej armji.** W Heydekrugu tworzy się szwadron huzarów śmierci.

Specjalna komisja mocarstw sprzymierzonych w Kłajpedzie wystosowała do powstańców **wezwanie do złożenia broni.**

Zerwanie rokowań niemiecko-litewskich

Kowno, 29 stycznia (PAT). Litewska agencja telegraficzna donosi: Dobiegające do końca rokowania niemiecko-litewskie w sprawie zawarcia traktatu handlowego **zostały zerwane.** Nadto przedstawiciel niemiecki w Kownie Olhausen otrzymał od rządu niemieckiego instrukcje, aby **wstrzymał wręczenie listów uwierzytelniających.** Powodem zaostrzenia się stosunków litewsko-niemieckich mają być **zajścia w Kłajpedzie.**

Otwarcie sesji Ligi Narodów

Paryż, 29 stycznia (PAT). Dziś o godz. 11 rano nastąpiło otwarcie Rady Ligi Narodów w pałacu Luksemburskim pod przewodnictwem Vivianiego. Po ustaleniu programu prac sesji przystąpi Rada Ligi do obrad nad sprawą finansowego podźwignięcia Austrji.

Żądania finansowe Turcji

Lozanna, 29 stycznia (PAT). Delegacja turecka oświadczyła wczoraj wieczorem zastępcom państw sojuszniczych, że żąda **odszkodowania 150 miljonów papierowych funtów tureckich** za szkody, wyrządzone przez okupantów. Jak wiadomo, państwa sojusznicze żądają wypłaty odszkodowania od Turcji 15 miljonów funtów, **które Turcja odrzuca.**

DALSZE OBRADY W LOZANNE BEZCELOWE.

Wiedeń, 29 stycznia (PAT). »Der Morgen« donosi z Lozanny: W kołach konferencji panuje zapatrywanie, że **Turcy chcą doprowadzić za każdą cenę do zerwania konferencji.** Wobec tego **dalsze obrady są uważane za bezcelowe.**

Jak z Lozanny donoszą, Poincaré wysłał do Angory do Mustafy Kemala paszy depeszę, w której doradza podpisanie traktatu pokojowego. W rozmowach prywatnych, jakie miał ostatnio w Lozannie Ismet pasza z delegatami koalicyjnymi, opowiadział się on podobno **za bezterminowem odroczeniem konferencji lozańskiej.**

Przesilenie gospodarcze w Austrji

Wiedeń, 29 stycznia (AW). Przesilenie gospodarcze w Austrji przybiera **ogromne rozmiary.** Z ostatnich wykazów wynika, że obecnie jest najmniej **150.000 bezrobotnych w Austrji.** Znaczy to, że chwilowo ósma część robotników austrjackich jest bez roboty. Najbardziej dało się to odczuć w przemyśle metalowym i włókienniczym. Jak słychać, rząd zamierza z wczesną wiosną podjąć rozmaite prace inwestycyjne, aby w ten sposób przynajmniej po części załagodzić skutki bezrobocia.

WIELKIE DEMONSTRACJE NIEMIEC.

Przybycie do Essen Thyssena i pięciu przemysłowców, którzy w Moguncji przez francuski sąd wojskowy skazani zostali na wysokie grzywny, dał powód do wielkich manifestacyj. Na dworcu kolejowym zgromadził się tłum około 30 tysięcy ludzi. Thyssen i tow. powitani zostali huraganem okrzyków i z trudnością utorowali sobie drogę. W pobliżu rynku tłum demonstrantów **uderzył na wojsko, które musiało zrobić użytek z broni.** Ofiar jednak w ludziach nie było. Następnie tłum udał się przed hotel, który zajmuje komisja inżynierów. Francuzi wytoczyli maszynowe karabiny, wojsko zaś zajęło pozycję obronną. Tłum obrzucił wojsko kamieniami. Oficerom jednak przy pomocy policji miejscowej udało się uspokoić demonstrantów, tak, że tłum po krótkim czasie cofnął się.

Do podobnych demonstracyj, jak w Essen, przyszło także w innych miejscowościach w Zagłębiu Ruhry. Francuski komendant wydał rozkaz do wojska, że nie wolno mu robić użytku z broni palnej. Równocześnie wojska zaczęły opuszczać miasto, pozostawiając jedynie posterunki, centra zaś przemysłowe zostały otoczone ze wszystkich stron przez oddziały wojskowe.

Urzędnicy państwowi Duesseldorfu zorganizowali z powodu aresztowania dra Schlutiusa zgromadzenie, które wkrótce zamieniło się na narodową demonstrację. Wśród śpiewu pieśni patrjotycznych ruszył tłum ulicami przed hotel, gdzie znajduje się kwatera sztabu francuskiego. Tłum usiłował wtargnąć do lokalu, energiczna jednak postawa wojska powstrzymała go od tego. Burmistrz Duesseldorfu, Schmidt, został podczas posiedzenia w ratuszu aresztowany przez władze francuskie. Na protest wystosowany przez radnego Adamsa w sprawie aresztowania, władze francuskie nie dały odpowiedzi.

Różne wiadomości polityczne

ZAPRZYSIĘŻENIE GABINETU PREZ. SIKORSKIEGO. W sobotę o godzinie 12 w południe odbyło się w Belwederze zaprzysiężenie całego gabinetu z prezesem Rady ministrów jen. Sikorskim na czele, według przepisanej roty. Przysięgę odebrał prezydent Rzeczypospolitej.

SZEFEM KANCELARJI ADJUTANTURY JENERALNEJ i zastępca adjutanta jeneralnego prezydenta Rzeczypospolitej został mianowany rotmistrz Pusłowski Ksawery z 8 pułku ułanów.

WOJEWODA CELICHOWSKI ZWOLNIONY ZE SŁUŻBY PAŃSTWOWEJ. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 18 stycznia b. r. zwolnił zgodnie z prośbą dra Witolda Celichowskiego, wojewodę śląskiego, ze służby państwowej.

„DEUTSCHTUMSBUND“ — ORGANIZACJĄ SZPIEGOWSKĄ. „Gazeta Kujawska“ donosi, że ze względu na uzyskane przez czynniki miarodajne dowody, że „Deutschtumsbund“ zajmuje się szpiegostwem, koło okręgowe tej organizacji w Tczewie, koło powiatowe w Chojnicach zostały z polecenia województwa zamknięte.

ZJAZD KOMUNISTÓW NIEMIECKICH. Dnia 28 bm. otwarty został w domu ludowym w Lipsku zjazd partji komunistycznej Rzeszy niemieckiej. Zjazd otworzyła przemówieniem Klara Zetkin.

Dział ekonomiczny

Z GŁÓWNYCH PRZYCZYN DROŻYZNY.

Jeszcze przed ostatnią zwyżką walut, zaznaczyła się na naszym rynku ziemiopłodów postępująca z każdym dniem tendencja zwyżkowa, bez widocznych powodów, w czasie nawet pewnej stabilizacji kursów obcych walut. Jednym z istotnych powodów tego stanu rzeczy jest, jak słusznie zwraca uwagę warszawski „Kurjer Polski“, pozbawiony wszelkiej planowości sposób zakupów, dokonywanych w celach aprowizacyjnych przez nasze organy państwowe i związki komunalne.

Nie poczyniono w odpowiednim czasie minimalnych choćby zapasów i nagle kupuje się za wszelką cenę w okresie najmniej sprzyjającym, kiedy ze względów klimatycznych utrudniona jest młocka i dostawa kołowa do stacyj kolejowych. Procz tego wojsko i magistraty zawierają umowy na dostawę zboża z niezawsze odpowiednimi i solidnymi pośrednikami z tem, że dostawy dokonywane będą po cenach, notowanych przez giełdy w dniach dostaw, co oczywiście wpędza dostawcom w kieszenie olbrzymie zyski.

Sapienti sat! Dopóki ten stan rzeczy trwać będzie dalej wszelkie dyskusje na temat szalejącej drożyzny oraz walki z nią, znamionujące zbyt często ignorancję kardynalnych zasad ekonomji u piszących, czy też wydających odnośne, stale bezcelowe, zarządzenia — będą nadal bezpłodnemi w konkretne rezultaty i opóźnią tylko sprawę polepszenia sytuacji, zależnego w pierwszym rzędzie od rozumnej, celowej, organizacji masowych zakupów przez czynniki ich dokonywujące. Dziś jesteśmy tylko świadkami zjawiska, że tensam rząd i władze komunalne, które z takim trudem budują aparat walki z drożyzną czy lichwą w wielu dziedzinach bardzo często problematycznej i jak dotąd zwracającej się przeważnie przeciw najmniej winnym, lub zupełnie niewinnym kupcom-detalistom — są głównymi podbijaczami cen artykułów żywności, bezkrytycznie bogacącymi praw dziwych, wielkich paskarzy.

*** WZROST DROŻYZNY W STYCZNIU** osiągnął maximum natężenia. Odnosi się to zwłaszcza do artykułów żywnościowych, jak mięso wołowe i wieprzowe, chleb żytni i mąka, kasza hreczana, ryż, sól a wreszcie i do węgla. Cena mięsa wołowego w porównaniu z ubiegłym miesiącem podskoczyła o 112 procent, chleb żytni o 70—100 proc., mąka żytnia o 60—90 proc., wieprzowina o 68 proc., ryż o 46 proc., ziemniaki o 26 proc., cukier o 23 proc. Cena soli podniosła się, węgiel zdrożał o 35 proc., nafta o 38 proc., mydło o 76 procent. Ceny mleka i jaj natomiast trzymały się na dawnym poziomie.

*** PRZESILENIE W ŁODZI.** Z Łodzi donoszą 27 bm.:

W dniu wczorajszym wstrzymano w Łodzi ruch w pięciu większych fabrykach bawełnianych, wypowiadając jednocześnie pracę robotnikom na czas nieograniczony. Powodem przesilenia jest nadmiar towarów i brak gotówki na rynku łódzkim. Zamknięto też 12 mniejszych fabryk, a duża ilość przedsiębiorstw ograniczyła pracę do 4 dni w tygodniu.

WARSZAWSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA (29 stycznia). Żyto kresowe 118 f. wagi holenderskiej 90.000—93.000, żyto poznańskie 118 f. wagi 93.500, pszenica poznańska fr. stacja załadowania 122.000—121.000, mąka żytnia 50 proc. fr. stacja załadowania 75.000, owies poznański fr. stacja załadowania 74000, żyto kongresowe 118 f. wagi holenderskiej fr. Warszawa 92.000, mąka pszenna 40 proc. fr. Warszawa 195.000.

Z TARGOWICY KRAKOWSKIEJ. Na targ od 20—26 bm. spędzono buhaji 64, wołów 81, krów 375, jałówek 188, cieląt 603, baranów 4, nierogacizny 744, razem 2059 zwierząt. Płacono za jeden cetnar metryczny żywej wagi: buhaje od 200.000 do 315.000 mk., woły od 238.000 do 342.000 mk., krowy od 161.200 do 340.000 mk., jałownik od 160.000 do 284.700 mk., cielęta od 250.000 do 354.000 mk., bitej wagi nierogaciznę od 550.000 mk. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 1732 sztuk, na konsumcję innych gmin kraju 327 sztuk. Ceny powyższe obliczono bez opłaty akcyzowej. W porównaniu z poprzednim tygodniem było mniej 29 bydła, 617 świń i 1 koza, zaś 160 cieląt więcej, czyli razem 487 sztuk mniej.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Po względnej równowadze, panującej na rynku dewizowym w pierwszych dniach ubiegłego tygodnia, w ostatnim jego dniu nastąpił zwrot dla naszej marki niekorzystny, spowodowany znaczną zniżką kursu marki niemieckiej. W dniu wczorajszym nastrój zwyżkowy dla obcych walut i dewiz przybrał jeszcze silniejsze natężenie, przy równoczesnym spadku marki niemieckiej, niedalekiej już od »pari« w stosunku do polskiej.

Od końca ubiegłego tygodnia wrze na giełdzie gdańskiej gorąca walka między tendencją zwyżkową polskiej waluty a gdańską spekulacją bankową, inspirowaną przez Berlin, który systematycznie notuje markę polską niżej od wszystkich innych giełd światowych, a poza tem rzuca na rynek duże jej ilości celem obniżenia kursu. Zwycięstwo jednak przechyla się na naszą stronę. »Danziger Neueste Nachrichten« stwierdziła, że marka polska osiągnęła na giełdzie gdańskiej najwyższy kurs od chwili istnienia niepodległej Polski.

Zwyżka walut obcych jest znaczna, zwłaszcza co do funtów szterlingów (20.000 punktów), także korona czeska przywróciła swój wysoki kurs z przed dni kilkunastu. Stosunek marki niemieckiej do polskiej przypomina stan z końca roku 1918 i początku 1919. Ruch na rynku dewizowym panował duży.

Podobnie i w dziale akcyj przemysłowych i handlowych znaczne ożywienie w obrotach, w które weszły już prawie wszystkie gatunki, zyskując z każdą chwilą na kursie, podnoszącym się już o tysiące punktów. Prym wczoraj wiodły »Siersza górnicza« i »Tepege«. Bardzo jest korzystnym objawem dla naszego rynku efektów, że wzrost kursów nietylko zawisł od spadku naszej marki. Obce waluty poszły znacznie w górę, kursa akcyj wykazują jednak procentowo wzrost kilkakroć silniejszy, świadczący o rosnącem zaufaniu publiczności do papieru przemysłowego, jako lokaty pierwszorzędnej, dostępnej dla każdego, a ze względów społecznych godnej poparcia.

CEDUŁA KURSOWA
z dnia 29 stycznia 1923

Waluty i dewizy:

	Gotówka		Czeki	
Dolary St. Zjed.	34000	36000	34000	36000
Transakcja			35400	35500
Funty szterlingi	160000	170000	160000	170000
Transakcja				165000
Franki francuskie	2100	2300	2200	2400
Transakcja				2200
Franki szwajcarskie	6400	6600	6400	6600
Transakcja				6500
Liry włoskie	1500	1700	1500	1700
Trnsakcja				1680
Marki niemieckie	0'90	1'20	0'90	1'20
Transakcja			1'04¼	1'08
Korony austr.	44	50	44	56
Transakcja			46	48
Korony czeskie	975	1025	980	1035
Transakcja			1000	1030

Akcje bankowe:

			Transakcja
Polski Bank Przem.	3500	4000	
Bank Hipoteczny	1800	2200	
Bank Małopolski	1800	2500	
Ziemski Bank Kred.	2000	2500	230
Powsz. Bank Kred.	700	800	
Akc. Bank Związk.	1300	1400	
Bank Komercjalny	600	800	
Bank Zw. Spółek	13000	18000	
Bank ziem. dla kresów	500	600	

Akcje Tow. handl. i przem.

Polskie Tow. handl.	4200	5200	4400—5000
Impex	400	500	
Pharma	13000	15000	14400—14700
Polski Glob	650	850	[illegible]
Żegluga Polska	1000	1200	1100
Zieleniewski	65000	70000	67500—69003
Parowozy	11000	14000	13000—13300
Automotor	3500	4500	4000
H. Cegielski	85000	95000	92000—93500
Trzebinia	29000	23000	30000—32000
Pocisk	6000	8000	7500
Górka	60000	70000	63000—68500
Siersza	58000	63000	59500—62500
Tepege	35000	40000	36000—37500
Polska Nafta	9000	1000	9300—9800
Oikos	60000	65000	
Pezet	5000	7000	7000
Strug	9000	12000	10500—11000
Fabr. przetw. Trzeb.	33000	38000	
Krakus	12000	14000	13000—13500
Chodorów	61000	66000	62500—65500
Ćmielów	35000	45000	40006
Elektrownia Siersza	5000	7000	6006

Papiery państwowe:

Miljonówka	1600	1700

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (29 stycznia). Berlin 0'01¾, Holandja 211'60, Nowy York 536'25, Londyn 24'89, Paryż 33'80, Praga 15'59, Budapeszt 0'20 3/8, Bukareszt 2'05, Belgrad 4'30, Sofja 3'30, Warszawa 0'01 5/8, Wiedeń 0'0073, austr. korona stemplowana 0'0073, Medjolan 25'55.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.). Na czarnej giełdzie płacono dolary 32.800—33.000, franki francuskie 1950—2000, franki szwajcarskie 5700—5800, marki niemieckie 1'20—1'25, korony czeskie 860—880 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji

Werkmistrz, Ślązak, z 18-letnią praktyką w budowaniu maszyn parowych, rolniczych, młynów, tartaków, przyborów wiertniczych, ..., robót konstrukcyjnych, ... kalkulant, organizator, akordant, ekspedjent, magazynier, władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia: Jan Bużek w Nawojowej, przy Nowym Sączu. 68 1 2

Unieważnia się zgubione papiery wojskowe i prawo jazdy karty rejestracyjnej Wojciecha Maturczaka. 175

Ogrodnik, pomolog, kwieciarz, jarzyniarz, żonaty, poszukuje posady. Józef Hil, Nadbrzeże. — Wiśniewski, Knapy, p. Baranów. 179 1 2

Szlifierze szkła

na facety do Wielkopolski poszukiwani. — Zgłoszenia z podaniem żądań uprasza się nadsyłać pod **„Nr 4133"** do biura ogłoszeń „Par", Poznań, ul. Fr. Ratajczaka l. 8. 180

Baczność! 2 miljony angielskich papierosów, pierwszej jakości „Gold Flake" i „Navy Cut", w paczkach po 10 sztuk, franko wagon Gdańsk, z tranzytem, tanio na sprzedaż. — Zgłoszenia „Reklama Pomorska", Grudziądz, Rynek 10, telefon Nr 728. 182 1 2

Praktyczne wyżymaczki do bielizny, własnej konstrukcji, tańsze od zagranicznych, poleca M. Szymański, Kraków, Mostowa l. 12, również przyjmuje zniszczone wałki do obciągniecia nową gumą. 187 1 3

Kamienie młyńskie, najlepszy fabrykat czeski (Trapp-Pilzno) poleca **„Rolindustria"**, S. A. Lwów, ul. Fredry 9. Dostawa ze składów we Lwowie. 184 1 8

Zgubione papiery wojskowe na nazwisko Jan Goliński, Kraków, unieważnia się. 188

15 14 16

Lokal przemysłowy w Krakowie, do oddania. Zgłoszenia pisemne pod **„Fabryka"** do Biura ogłoszeń „Lot", Kraków. 42 3 3

Kupię dom w Krakowie, z wolnem mieszkaniem. Zgłoszenia pisemne pod **„Gotówka"** do biura ogłoszeń „Lot", Kraków. 43 3 3

Zajęcia popołudniowego, 2—3 godz. do księgowości i kasowości lub administracji realności poszukuje rutynowany urzędnik. Zgłoszenia pod **„K. K."** przyjmuje Administr. „N. Reformy". 58

Rządca kawaler, 30 lat, rzym.-kat., Górnoślązak, z ukończoną szkołą rolniczą, 12 lat praktyki w większych majątkach na Górnym Śląsku i w Poznańskiem, znający się na leśnictwie, pragnie zmienić posadę od zaraz i później. Reflektuje na posadę samodzielnego rządcy, kontrolora na ordynarję lub stół. Zgłoszenia: Skrytka pocztowa 101, Zawiercie, pow. Będzin. 134 2 2

Bobsleigh (sanki), prawdziwe żelazne, poleca L. Weindling, Kraków, ul. Grodzka 26. 142 3 3

Zawodowa pielęgniarka obejmie gospodarstwo z życiem u starszego pana lub pani. Zgłoszenia pod **„Pielęgniarka"** do Administracji „Nowej Reformy". 159 2 2

Marja Krzyżek i Helena z Krzyżków Wereszowa, poczta Grębów, Krawce, Małopolska, poszukują rodziny Adolfa Popławskiego. 163 2 3

Kasa „National", elektryczna, tanio do sprzedania. Weindling, Kraków, ul. Grodzka 26. 141 3 3

Kupuje garderobę męską, używaną, w lepszym i gorszym stanie — zawiadomienie korespondentką lub ustne — Schmaus, Kraków, Szeroka 22. 38 3 10

SAMOCHODY FIAT-TURYN

Najszybsze: do 120 km na godzinę.
Najtrwalsze: wykonane z najlepszego materjału.
Najekonomiczniejsze: zużycie benzyny od 8 litrów na 100 km.
MODEL 501—18 HP., 4 cyl., 4-osobowy.
MODEL 505—32 HP., 4-cyl., 6-osobowy.
MODEL 510—45 HP., 6-cyl., 6-osobowy.
Torpeda, Landa, Coupe, Berliny.
Wozy ciężarowe, omnibusy, traktory rolne, ciągówki.

Reprezentacja:

JAN KOWALSKI i SKA
Kraków, ul. Radziwiłłowska 23, tel. 1253
59 2 2

„SPART"

Spółka dla obrotu art. techn. Sp. z o. o.
we LWOWIE, ul. Kościuszki 8

dostarcza ze składu: cyny angielskiej, ołowiu hutniczego, cynku, miedzi, mosiądzu, czerwonego metalu, kompozycji — w postaci: blach, rur, sztabek, bloków i drutów. — Biała blacha, blacha „Brytania", metal łożyskowy.

Z działu instalacyjnego zawsze na składzie klozety fajansowe i żelazne, zbiorniki, rury czarne i pocynkowane, armatury, wentyle redukcyjne, manometry, umywalnie, piece gazowe „Junkersa", wszelkie części składowe do — aparatów do toczenia piwa. — 2707 2 2

MŁYNY HANDLOWE I GOSPODARCZE

KASZARNIE, ŁUSZCZARNIE, SILOSY I SPICHRZE ZBOŻOWE

urządza i poszczególnych maszyny dostarcza **„ROLINDUSTRJA" S. A.**

Krajowy Zakład dla przemysłu fabrycznego, **Lwów, ul. Fredry 9**, telefon 653.

WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO 185 1 8

Fabryki maszyn młyńskich Braci SECK w Dreźnie.

Korzystaj z wielkiej wyprzedaży resztek!

W razie, gdyby ceny naszych towarów nie okazały się o połowę tańsze od cen rynkowych, przyjmujemy z powrotem. Towary wysyłamy bez zadatku po otrzymaniu adresu. Dziesiątki tysięcy osób przekonało się, że najtańszem źródłem zakupu towarów jest

„WARSZAWSKA KONKURENCJA"

dowodem czego świadczą tysiące listów, napływających z gorącemi podziękowaniami za solidność i taniość naszych towarów.

Resztki na ubrania i kostjumy.

Resztki nasze nadają się na śliczne męskie ubrania, kostjumy damskie lub pokrycia bekiesz i futer. Resztki te są z materjałów ubraniowych pierwszorzędnych fabryk, pełnej szerokości we wszystkich kolorach, czysto wełniane.

Ze sztuki było u nas sprzedawane:

Dawniej za 3 metry gat.	I	65.000 mkp.,	obecnie za 3 metry	39.000 mkp.
„ „ 3 „ „	II	82.000 „	„ „ 3 „	60.000 „
„ „ 3 „ „	III	112.000 „	„ „ 3 „	90.000 „
„ „ 3 „ „	IV	128.000 „	„ „ 3 „	110.000 „
„ „ „ „ „	V	150.000 „	„ „ 3 „	130.000 „

Na żądanie klijenta dodajemy pełen komplet podszewki pod marynarkę, kamizelkę, spodnie, kieszenie i do rękawów po 24.000 mkp., wyższy gatunek po 30.000 mkp. i najwyższy gatunek po 40.000 mkp.

Resztki na palta jesienne i zimowe.

Gatunek I za 1 metr 30.000 mkp. Gatunek II za 1 metr 46.000 mkp.
„ III „ 1 „ 58.000 „ „ IV „ 1 „ 64.000 „

Resztki na palta są to materjały na palta męskie lub damskie, jesienne lub zimowe. Ulster i Velour we wszystkich kolorach, po lewej stronie krata, zastępująca podszewkę.

Resztki na kupony na spodnie,

czysto wełniane, czarne tło w białe paseczki, do ubrań wizytowych . . . . po 20.000 mkp.
czysto kamgarnowe . . . . po 30.000 i 42.000 „
podszewkę do spodni . . . . „ 5.000 i 7.000 „

Polecamy na czarne lub granatowe ubrania bostony po starych cenach:
Boston I za 1 metr 23.500 mkp. Boston II za 1 metr 38.400 mkp.
„ III „ 1 „ 54.000 „ „ IV „ 1 „ 75.000 „

Materjał pluszowy w prążki na spodnie, kurtki w różne kolory po 12.000, 14,000 i 16.000 mkp. za 1 metr.

Materjały damskie.

Materjał „York" czysto wełniany na suknie we wszystkich kolorach, nadający się na eleganckie, szykowne suknie, po 15.000 mkp. za metr. Szewioty damskie najlepszego wyrobu, podwójnej szerokości we wszystkich kolorach, po 11.500 mkp. za metr, wyższy gatunek 14.000 mkp. za metr. Materjał trykotina jedwabny, 180 cm szerokości, we wszystkich najmodniejszych kolorach: odcinek na całą bluzkę 27.000 mkp., odcinek na całą suknię 60.000 mkp. Materjał gabardina we wszystkich kolorach, specjalnie na kostjumy, 48.000 mkp. za metr. Sztuczki na całe spódniczki gładkie i w krateczkę albo w paski po 10.000 mkp. Sztuczki na bluzki po 8.000 i 10.000 mkp. Materjał plusz angielski, gładki, bardzo efektowny i trwały na dziesiątki lat, po 70.000 mkp. za metr (na płaszcz potrzeba 3 metry). 162 2 4

Uwaga! Przy zamówieniach na resztki prosimy załączyć w liście następujący wycinek:

Kupon na kupno resztek w Warszawskim Składzie Fabrycznym „Warszawskiej Konkurencji", Warszawa, ul. Zielna 51 (róg ul. Królewskiej)

Czytelnik „Nowej Reformy"

Imię i nazwisko . . . . Poczta . . . . Wieś . . . .

Nr domu . . . . . Powiat . . . . Ziemia . . . .

Zamówienia wysyłamy pocztą za pobraniem (zaliczenie), płaci się przy odbiorze. Opakowanie na rachunek zamawiającego 2.500 mkp. Zamówienia prosimy adresować bezpośrednio:

Do Warszawskiego Składu Fabrycznego
„WARSZAWSKA KONKURENCJA" Sp. z ogr. p., Warszawa, ul. Zielna 51 (róg ul. Królewskiej). Telefon Nr 175—91.

Do pielęgnowania

chorych i położnic w miejscu, jak i w okolicach, polecają się dobrze wyszkolone Siostry pielęgniarki.

Zakład Sióstr 148 3 5

Kraków—Podgórze, ulica Józefińska L. 29, I-sze piętro, Telefon 2044.

Kołdry, koce, kilimy

w wielkim wyborze poleca: 186 1 2

Dom meblowy M. Pleszowski
Kraków, Mały Rynek L. 2. Telef. 5136 i 1351.

Tow. techn.-przem.
„TECHNORIENT"
Spółka z ogran. odpowiedzialnością
Warszawa, Aleje Jerozolimskie 17, telef. 15-16
ODDZIAŁ ELEKTROTECHNICZNY
poleca ze składu w Warszawie:
materjały instalacyjne, elektrotechniczne
pierwszorzędnej jakości, w pierwszorzędnem wykonaniu.
Ceny konkurencyjne.

Tow. techn.-przem.
„TECHNORIENT"
Spółka z ogran. odpowiedzialnością
Warszawa, Aleje Jerozolimskie 17, telef. 15-16
objąwszy jeneralną reprezentację na Polskę
Towarzystwa akcyjnego fabryk przewodów i kabli „ARIADNE" w Wiedniu, poleca ze składu fabrycznego w Warszawie: 61 2 8
przewodniki i sznury elektryczne
Gatunek pierwszorzędny. Ceny fabryczne.

Zawiadomienie.

Podaje się do wiadomości pp. akcjonarjuszów, że na skutek uchwały Rady zawiadowczej z dnia 26-go stycznia 1923 r. odbędzie się dnia 14 lutego 1923 r. o godz. 4-tej po południu w lokalu spółkowym przy ul. Straszewskiego 25, I sze piętro

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Spółki akcyjnej pod firmą: H. Perlbergera Syn, fabryka spirytusu, rafinerja i fabryka likierów, Spółka akcyjna z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokółu z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 17 stycznia 1923 r.
2) Przyjęcie do wiadomości sprawozdania rocznego Rady zawiadowczej i Rady nadzorczej.
3) Zatwierdzenie rocznego bilansu za rok 1922 i udzielenie Radzie zawiadowczej absolutorjum.
4) Powzięcie uchwały co do zużycia czystego dochodu, oraz ustalenie wartości marek prezencyjnych Rady zawiadowczej, niemniej oznaczenie tantjem Rady zawiadowczej, oraz wynagrodzenia członków Rady nadzorczej.
5) Wnioski akcjonarjuszów.

Dla wykonania prawa głosu na Walnem Zgromadzeniu potrzeba, aby akcje wraz z kuponami i talonem, względnie tymczasowe poświadczenia na akcje najpóźniej na dni sześć przed terminem Walnego Zgromadzenia złożone zostały w kasie Spółki, znajdującej się w budynku rafinerji spółkowej w Klaśnie. Akcjonarjusze, którzy obowiązkowi temu zadość uczynili, otrzymają karty legitymacyjne z podaniem ilości akcyj i przypadających na nie głosów. 183

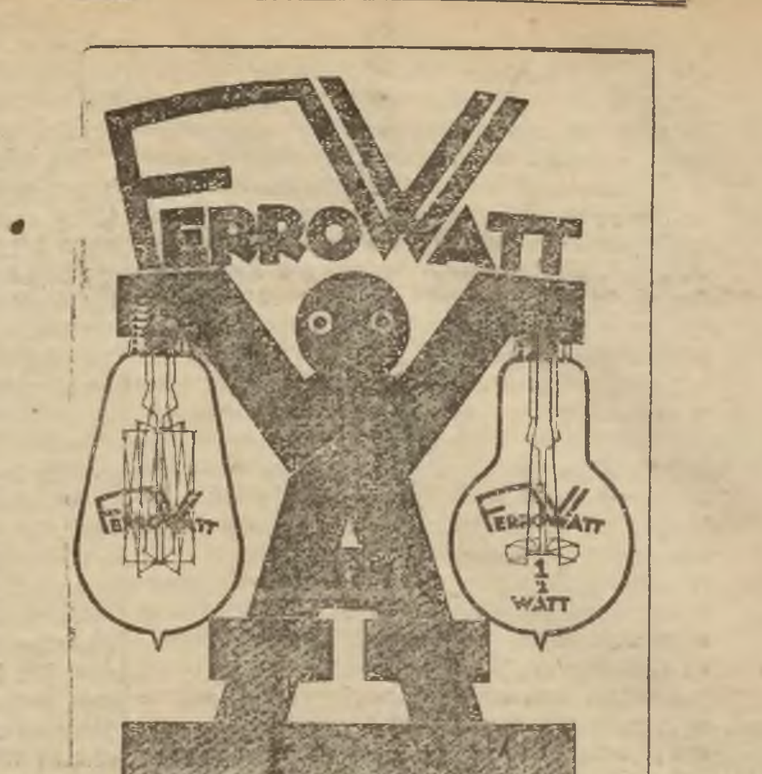
Kraków, dnia 26 stycznia 1923 r.

Rada zawiadowcza.

OGŁOSZENIA

na **wszystkie dworce kolejowe**,
od **wszystkich pism krajowych** i zagranicznych
przyjmuje 2040

Polskie Tow. księgarni kolejowych
„RUCH" S. A.
Kraków, ulica Szczepańska L. 9.
Oddziały: Warszawa — Lwów — Gdańsk — Wilno — Poznań

Zalety lampy. 6 27 35
Kto chce oszczędzać, używa tylko tych lamp.

Poszukujemy w mieście do wynajęcia
stajni dla jednego konia
wraz z wozownią i stancją dla stangreta.
Zgłoszenia do biura ogłoszeń Feliksa Stattera pod »Wysoki czynsz lub odstępne«. 176

LABORATORJUM OSMETYCZNE
FRANCISZKI BUDZIASZEK
Kraków, Grodzka L. 3, I. p.
poleca swój dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne:
Lygja chrzan, środek przeciw łupieżowi i wypadaniu włosów.
Lygja puder łopianowy, usuwający tłuszcz i przyspieszający porost włosów.
Lygja bławatek, nadający oczom niezrównany czar i blask,
Lygja kwiat jabłani, do rozjaśniania włosów,
Lygja róż, nadający naturalny rumieniec,
Lygja pasta z róż, do pielęgnowania twarzy,
Lygja puder do twarzy.
Lygja kuracja łuszczkowa twarzy, 3020 2 2
Płyn na stałe uczernienie brwi i rzęsów,
jak również wszelkiego rodzaju farby na włosy i t. p.
Na zamówienia z prowincji uprasza się o zadatek.

PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

z dodatkiem

„GAZETA GIEŁDOWA I LOSOWAŃ"

najpoczytniejsze czasopismo fachowe, poświęcone sprawom przemysłu, handlu i finansów.

Ma zapewnione współpracownictwo wybitnych sił fachowych

Wychodzi dwa razy na miesiąc.

Prenumerata kwartalna wraz z przesyłką mkp. 8.000—

Konto w P. K. O. Nr 1465. 122

Adres redakcji i administracji: Warszawa, ul. Koszykowa 7

Telefon Nr 250-85. Skrzynka pocztowa 247

ROK ZAŁOŻENIA 1917. ROK ZAŁOŻENIA 1917.

PRZEDSIĘBIORSTWO
DLA OSWIETLANIA ELEKTRYCZNEGO
I PRZENOSZENIA SIŁY
CZESŁAW BANDURA
TARNÓW, PLAC KAZIMIERZA WIELKIEGO L. 1
pasaż Tertila — Telefon 95
podejmuje się wszelkich urządzeń, w zakres elektrotechniki wchodzących, z prądu silnego, jakoteż słabego, tak w miejscu, jakoteż i na prowincji. 6159 2 2
Skład wszelkich materjałów elektrycznych i technicznych.
Własne warsztaty reperacyjne motorów i dynamo-maszyn.

Wodociągi, ogrzewania, gaz

wykonuje po cenach przystępnych:

JULJAN TOKAR
Kraków, ul. św. Jana 10, tel. 574
oraz kupuje:
mosiądz, miedź, bronz.
1222 4 4

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa i Bukaresztu; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bochni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o g. 9·05 osob. do N. Sącza; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·45 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·30 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów, do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·30 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj. — o g. 1·20 osob. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 5·24 osob. do Strzemieszyc Radomskich; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 21·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego" odchodzą: o g 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 10·45 osob. do Poznania przez Katowice; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 22·25 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Wojewódzwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie**, ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat**, plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych**, plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji**, ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum Narodowe**, Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich**, ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki**, ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich**, ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe**, ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Muzeum etnograficzne**, Wawel 7, otwarte w niedziele, święta, wtorki i czwartki od 11—1, wstęp 50 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych**, pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa"**, Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Enjański, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 9, I piętro, (Dom własny) Telef. 3218-19.

Fabryki.

„Glorja", fabryka świec, wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Proszki drożdżowe, waniljowe i jajowe, jakoteż ciasto strudlowe, galaretki i t. p., najlepsze tylko marki **„Sidonia"**. Fabryka: **L. Sykutowski, Kraków, Szlak 59.**

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienia — sprzedaje wytwórnia S. Nycza, ul. Gołębia 3, od godz. 9—1 i 3—6.

Wytwórnia krawatek „Mery", ul. Szpitalna 20, I piętro.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczalnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza-Wisła-Lilja", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Fortepiany,

pianina i fisharmonje firm pierwszorzędnych, jak:

Bechstein
Bösendorfer
Blüthner
Ehrbar
Ibach
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Seiler
Schiedmayer
Stingl
Wirth

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch"**, S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek**, Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Bazar krajowy
Krajowego Związku przemysłowego
w Krakowie, Rynek gł. l. 33
poleca:
zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizety, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**
Ceny bardzo przystępne.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu Informacyjnym Eibenschütz, Rynek 8.

Obuwie.

Stanisław Bachaj, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Eleganckie i trwałe obuwie można nabyć najtaniej u firmy
GIZELA BRAND
Kraków, ul. Starowiślna l. 6.

Najelegantsze obuwie, bielizna męska i damska, tylko u firmy **Weinmann, Starowiślna 6.**

Magazyn obuwia i pracownia Stefana Sajaka, ul. Długa l. 27.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Ryngraf"**, S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński**, ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Hurtowny i częściowy
SKŁAD KOLSER
Sulikowski, ulica Grodzka 59.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Laadau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

MAGAZYN MÓD
„JADWIGA"
Rynek 30, róg Szewskiej w podworcu poleca kapelusze damskie w wielkim wyborze, oraz wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące — jakoteż poleca
KUPONY
na bluzki, suknie, płaszcze, męskie ubrania, dziecięce i t. d. i t. d.

Zakład fotograficzny

J. Bednarskiego
Kraków, ul. Basztowa 17.
Dla przejezdnych wykonuje fotografje na kartkach (koresp.) w jednym dniu, w 2 godzinach fotografje do legitymacyj.
Zarazem wypożycza się nowe kostjumy do fotografowania.

Zakłady naukowe.

„MATURA"
Kraków, Grodzka 60.
P. T. Wojskowi, Urzędnicy, osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz.; informacje i prospekty bezpłatnie.

Instytut języków Anzona przy ulicy Szewskiej 17, tel. 2233 co tydzień rozpoczyna nowe kursa języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 12.

Rządca Drukarni L. K. Górski.